

วารสาร มจร

เพชรบุรีปริทรรศน์

JOURNAL OF MCU PHETCHABURI REVIEW

P-ISSN: 2773-9295 ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2564)

E-ISSN: Vol.4 No.1 (January - June 2021)

❧ วัตถุประสงค์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิชานักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

✧ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

65/1 หมู่ 6 ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทร.032-400-391 โทรสาร. 032-400-391 E-mail: phetchaburi@mcu.ac.th

✧ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ., ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระวิสุทธีวรกิจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ บรรณาธิการบริหาร

พระพิพิธพัชรโรดม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระครูวัชรสุวรรณาทร,ดร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เบญจมาศ สุขสถิตย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินัย ผลเจริญ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทักษญา วรรณบวรเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ประณีต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสนาะ กลิ่นงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรชัย เย็นเปรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ นพแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

๐๓ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระครูวิรุฬห์วัชรธรรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
พระสมุห์อาคม อาคมธีโร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
นายอนุชา พละกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
นายมะลิ ทิพย์ประจง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

๐๔ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระใบฎีกาสุชินนะ อนินฺชิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
พระยุงยุทธ กตธโร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

พระวรพงษ์ ธมมวิโส

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

นางสาวอภิษฎา ฤกษ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

นางสาวนิรวรรณ ทองมี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ ฝ่ายกฎหมาย

นายสมโภชน์รัฐ แก้วน่วม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

✧ ออกแบบปก

นางสาวนันทิยา พวงไพโรจน์

นายเอกพจน์ มหิมา

✧ จัดรูปเล่ม

นายอนุชา พลทะกุล

✧ โรงพิมพ์

บริษัท เพชรภูมิการพิมพ์ จำกัด

ถนนเพชรเกษม ตำบลคลองกระแซง อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

โทรศัพท์: 032-425-310, Fax : 032-425-310 E-mail: petchpoom2561@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2564 เล่มนี้เป็นปีที่ 4 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI รองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index - TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ครูอาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิกและท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์ จักมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระพิพิธพัชรโตม

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	1
THE GUIDELINES FOR INTERNAL SUPERVISION ADMINISTRATION OF LEARNING MANAGEMENT FOR SCHOOLS UNDER PHAYAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2	
วลลีภา สมฤทธิ์, สุวดี อุปปินใจ และประเวศ เวชชะ	
การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึ่ง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช	15
EXTENSION OF BULL FIGHTING BREEDS IN THE COMMUNITY: A CASE STUDY NONG PHENG KRO COMMUNITY SUEA HUENG SUB-DISTRICT CHIAN YAI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE	
วีรชน ชูเสือหึ่ง, จิตติมา ดำรงวัฒนะ, เดโช แชน้ำแก้ว และ อุดมศักดิ์ เดโชชัย	
ดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดง กรณีศึกษาชุมชนบ้านดง ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส	29
DIKIR HULU: THE HERITAGE OF PERFORMING ARTS. CASE STUDY OF BAAN DOO KU COMMUNITY, BACHO SUB-DISTRICT, BACHO DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE	
นุรไรซา วาและ, พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์, เมธิรา ไกรนที และจิตติมา ดำรงวัฒนะ	
ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี	45
NON-TRADITIONAL THREATS IN PHETCHABURI	
อนุชา พละกุล และ ดาวนภา เกตุทอง	

สารบัญ (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 59

THE GUIDELINES FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF ANUBAN MAE FAH LUANG SCHOOL UNDER CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ธนวรรธก์ โชติบุญ, ไพรภ รัตนชูวงศ์ และ สุวดี อุปป็นใจ

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

75

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2^{*}
THE GUIDELINES FOR INTERNAL SUPERVISION ADMINISTRATION OF
LEARNING MANAGEMENT FOR SCHOOLS UNDER PHAYAO PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วัลลิภา สมฤทธิ

Wanlipa Somrit

สุวดี อูปปินใจ

Suwadee Ouppinjai

ประเวศ เวชชะ

Prawet Wetcha

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: wanlipa.srtt@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน ครูวิชาการ 3 คน ศึกษานิเทศก์ 2 คน และครูที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ 2 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ โดยมีฝ่ายบริหารและ

^{*} Received 13 June 2021; Revised 28 June 2021; Accepted 29 June 2021

ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: นิเทศภายในโรงเรียน, การจัดการเรียนรู้, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

Abstract

The objectives of this research article were to find a guideline for school supervision management in learning management. Under the Office of Phayao Primary Educational Service Area 2, this is qualitative research. The respondents selected a specific model according to the criteria specified by the study, consisting of 3 school administrators, 3 academic teachers, 2 supervisory teachers, and 2 supervisory-related teachers, by using a semi-structured interview. Data were collected by bringing the semi-structured interview form to the discussion in person. Analyze the data by analyzing the content. According to the answer presented in a simple style, The results showed that Guidelines for supervision management within schools in learning management Under the Office of Phayao Elementary Education Service Area, Region 2, there are 5 steps in the process of supervision administration within the school in learning management, namely 1) supervision planning. Together to analyze the data, Study the causes of problems in the context of the school. Conditions in teaching and learning management, teachers, and the need for supervision within the school 2) Knowledge before supervision by educating Understanding the scope of internal supervision Invite external experts to educate personnel in the school. 3) Implementation of the supervision plan. The school's administrative and academic departments are leading during the supervision. Use a variety of supervisory formats and activities. 4) Build morale and morale among the supervisors. By creating positive motivation and a positive attitude towards internal supervision, complimenting and giving advice like a friend, and 5) reporting and summarizing supervision results. Conduct a summary of the supervision results, report the results, and apply the effects of the supervision for improvement,

correction, and jointly plan the supervision between the supervisor and the supervisor. Analyze and find points that should improve the teaching and learning process.

Keywords: Supervision Administration, Learning Management, Phayao Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาความรู้ ความคิด มุ่งเน้นให้เด็กเก่ง เด็กดี มีความสุข มุ่งพัฒนาให้ทุกคนในสังคมได้รับการพัฒนาศักยภาพ เน้นศักดิ์ศรีของความเป็นคนมีจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาอยู่บนพื้นฐานความเป็นไทย รู้จักตนเอง รู้จักการสืบสานวัฒนธรรมไทย (เกรียงศักดิ์ ไชยเนตร, 2552)

การนิเทศการศึกษาเป็นหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะช่วยบุคลากรในสถานศึกษา ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน บริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ในการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยเกิดจากความร่วมมือ ของคณะครู บุคลากรทางการศึกษาเป็นการช่วยเหลือร่วมกัน แก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ครูที่รับการนิเทศได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานชัดเจนยิ่งขึ้น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นช่วยเหลือให้ครูมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน โดยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่มานิเทศใช้กระบวนการนิเทศภายในเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในกระบวนการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูผู้สอนมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ดำเนินการกับบุคลากรในสถานศึกษาเกิด

จากความร่วมมือ ของคณะครู บุคลากรทางการศึกษาและศึกษานิเทศก์ ในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นองค์ประกอบหลักหนึ่งในองค์ประกอบของกระบวนการหลักสำคัญ 3 ประการของการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ กระบวนการบริหารการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษา ที่ต้องปฏิบัติประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ จะขาดกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งไม่ได้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาด้อยลงทันที และต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันยุคทันสมัยอยู่เสมอ (วิซรา เล่าเรียนดี, 2548) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพที่จะส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้นิเทศให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้รับการนิเทศสร้างขวัญและกำลังใจ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการพัฒนาไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพร่วมกัน

ประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไว้ส่วนหนึ่งว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศมีระบบที่ทรงประสิทธิภาพ ในการกำกับดูแลติดตามประเมินผลและนิเทศสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ปรับปรุงพัฒนาด้านงานวิชาการให้กับสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะกับครูผู้สอน งานหลัก คืองานด้านวิชาการเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้จะปฏิบัติภารกิจได้ครบถ้วนตามรูปแบบและกระบวนการนิเทศ แต่ในภาพรวมของคุณภาพการศึกษาที่ปรากฏยังไม่สามารถส่งผลไปยังคุณภาพผู้เรียนที่น่าพึงพอใจได้ เช่น ผลคะแนนทดสอบและผลการประเมินการศึกษาระดับชาติทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวมที่ยังไม่น่าพึงพอใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ที่อำเภอจุน จังหวัดพะเยา มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 136 โรงเรียน มีพื้นที่ครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน อำเภอปง และอำเภอภูซาง แบ่งโครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มกฎหมายและคดี และหน่วยตรวจสอบภายใน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ที่ผ่านมา พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทุกสาระวิชาลดลง และคะแนนเฉลี่ยโดยรวมลดลงร้อยละ 5.13 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินในปีการศึกษา 2561 และ 2562 ที่ผ่านมามีแนวโน้มในด้านภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 7.47 และด้านคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.23 จากผลการทดสอบระดับชาติ ทั้ง 2 ระดับจะเห็นได้ว่าผลการทดสอบในระดับเขตลดลง เมื่อเปรียบเทียบ ปีการศึกษา 2561 และ 2562 ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานก็เป็นผลสะท้อนจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการสำคัญมากอย่างหนึ่งที่จะช่วยควบคุมคุณภาพ มาตรฐานและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ ต้องอาศัยกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยมีกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย มีเทคนิควิธีการนิเทศภายในโรงเรียน และมีมาตรฐานการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนจะที่ช่วยพัฒนาครูและบุคลากรภายในโรงเรียน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือ การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนควรมีกระบวนการอย่างเป็นลำดับโดยศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำแผนการนิเทศ แล้วจึงนำแผนไปสู่การปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และควรมีการประเมินผลการนิเทศเพื่อนำไปปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

ดังนั้น แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ที่รู้ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาได้ดีที่สุด จึงจำเป็นต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติการนิเทศและร่วมกันประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อให้ความช่วยเหลือและปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพบรรลุผลตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) และการนิเทศภายในสถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ความเป็นประชาธิปไตย ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของงานเป็นหลัก เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ มีการควบคุม ติดตามผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน และศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 เพื่อนำมาใช้ในส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อหาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาแนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลที่เลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนด ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน 3 คน
2. ครูวิชาการ 3 คน
3. ศึกษานิเทศก์ 2 คน
4. ครูที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

เก็บข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 มีกระบวนการการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการนิเทศ ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดประชุมวางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผน จัดปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลผลรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้หรือครูที่มีประสบการณ์แก่บุคลากรในโรงเรียน 3) การดำเนินการตามแผนการนิเทศ ตามแผนการ

นิเทศตามปฏิทิน โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลาย โดยการนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ ให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง และการใช้รูปแบบกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ โดยสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร ให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยสร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น และ 5) การรายงานและสรุปผลการนิเทศ ดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2

เมื่อพิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index: PNI) ของกระบวนการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยภาพรวม เมื่อพิจารณากระบวนการบริหารงานนิเทศเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในหนังสือการบริหารงานวิชาการ ในการนำแผนงานหรือโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้ได้ตามความต้องการหรือเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องให้ความรู้ในงานที่ปฏิบัติในการปฏิบัติงานนั้น และต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้รับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ ผู้บริหาร และผลการศึกษายังได้สอดคล้องกับ ทศนีย์ เศษรักษา ทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระเรื่อง การศึกษาการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE การศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE ทำให้ผู้นิเทศสามารถวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานให้กับผู้รับการนิเทศ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงาน สังเกตการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศช่วยกันสรุปจุดเด่นจุดควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ (ทศนีย์ เศษรักษา, 2563) ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการ

ขั้นตอนการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศเป็นขั้นตอนที่สำคัญก่อนที่จะเริ่มการนิเทศใหม่ ซึ่งผู้รับการนิเทศจำเป็นต้องได้รับความรู้ ข้อเสนอแนะให้เข้าใจวัตถุประสงค์การนิเทศในแต่ละครั้ง ว่ามีลำดับขั้นตอน การดำเนินการรับการนิเทศอย่างไรบ้างเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศจะทำให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ เข้าใจในการนิเทศ ส่วนของขอบข่ายงานที่ต้องเตรียมรับการนิเทศว่ามีลำดับขั้นตอน การดำเนินงานอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะได้ปฏิบัติและทำงานได้อย่างมีคุณภาพและรับนิเทศตรงจุดประสงค์ หลังการนิเทศหากมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นจำเป็นต้องทบทวนและให้ความรู้ความเข้าใจใหม่อีกครั้ง ซึ่งการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศสามารถดำเนินการโดยผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความรู้ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้กับบุคลากรในโรงเรียนก็ได้ แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

1.1 การวางแผนการนิเทศ (P - Planning)

ควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาสาเหตุของปัญหาตามบริบทของโรงเรียน สภาพในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอน และความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน ประชุมวางแผนการนิเทศ กำหนดประเด็น กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนิเทศร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน จัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และวิเคราะห์ข้อมูลผลการรายงานของสถานศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้เสนอขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในหนังสือการบริหารงานวิชาการ ซึ่งกล่าวไว้ว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศ เป็นขั้นตอนที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดก่อนดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศต้องทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ ซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นสภาพที่แท้จริงและกำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) และยังสอดคล้องกับ วัชร่า เล่าเรียนดี ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขั้นตอนการวางแผนนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศ หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะเป็นผู้นำปฏิบัติในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ประเด็นการนิเทศ รวมทั้งวางแผนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ (วัชร่า เล่าเรียนดี, 2555) ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ศิริ จันทะพล ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ด้านการเตรียมการนิเทศพบว่าควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ทั้งนี้เนื่องมาจากการวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ก่อนจะเริ่มการนิเทศภายใน

สถานศึกษาควรจะร่วมกันประชุมวางแผนการนิเทศ วิเคราะห์ สภาพของปัญหาที่ต้องการพัฒนา ปรับปรุงตามบริบทของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนรวมถึงการพัฒนาของครู เพื่อกำหนด หัวข้อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้ที่จะนิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน โรงเรียนควรจัดทำปฏิทินการนิเทศ และจัดทำโครงการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานและพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (ศิริ จันทะพล, 2552)

1.2 การให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (I - Informing)

ควรให้ความรู้ ความเข้าใจขอบข่ายของการนิเทศภายใน และเชิญผู้เชี่ยวชาญ จากภายนอกมาให้ความรู้ หรือครูที่มีประสบการณ์แก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สงัด อุทรานันท์ ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขั้นให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้เพื่อให้เข้าใจถึง สิ่งที่จะดำเนินการว่าต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเรื่องใด อย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการ ดำเนินการอย่างไร ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้ง อาจดำเนินการโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้หรือมอบให้บุคลากรในโรงเรียนที่มี ความรู้และประสบการณ์เป็นผู้ให้ความรู้แทน หรือร่วมกันระหว่างบุคลากรจากภายนอกและ ภายในโรงเรียน (สงัด อุทรานันท์, 2530) และยังสอดคล้องกับ วัชรรา เล่าเรียนดี ได้เสนอ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และ จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับ วิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนใจ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2552) ผลการศึกษายังสอดคล้องกับ ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า ด้านการจัดสรรทรัพยากร เฉพาะอย่างสำหรับการนิเทศภายใน ผู้นิเทศควรมีความรู้ความเข้าใจหลักการนิเทศ วัตถุประสงค์ ในการนิเทศอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรแต่ละคนนั้นมีความเข้าใจเรื่องการนิเทศต่างกัน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายวิชาการจะต้องระบุขอบข่ายของการนิเทศและ วัตถุประสงค์ของการนิเทศ เพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอน การดำเนินการ และให้ครูผู้รับการนิเทศได้ เตรียมความพร้อม การให้ความรู้ก่อนรับการนิเทศจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของการนิเทศในแต่ละครั้ง (ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย, 2559)

1.3 การดำเนินการตามแผนการนิเทศ (D - Doing)

การดำเนินการตามแผนการนิเทศตามปฏิทิน โดยมีฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการ ของโรงเรียนเป็นผู้นำในระหว่างดำเนินการนิเทศ ใช้รูปแบบการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศ ที่หลากหลาย โดยการนิเทศแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการและยืดหยุ่นกับสถานการณ์ โดย ให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการนิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง และมีการใช้การนิเทศรูปแบบตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรรา

เล่าเรียนดี ซึ่งกล่าวไว้ว่า การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศ เมื่อผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับรู้มาแล้ว ผู้นิเทศจะคอยติดตามดูแลช่วยเหลือ แนะนำ ควรดำเนินการนิเทศตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ร่วมกัน นิเทศตามเวลาที่นัดหมาย ส่วนผู้บริหารคอยให้การสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคนิคและวิทยาการนิเทศหลาย ๆ แบบ มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการนิเทศ (วัชร เล่าเรียนดี, 2555) และสอดคล้องกับคู่มือการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการนิเทศภายในในการปฏิบัติการนิเทศสามารถใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม ควรวางแผนวิธีการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินการตามแผนการนิเทศควรดำเนินการตามกำหนดการที่กำหนดไว้ หากที่โรงเรียนมีกิจกรรมเพิ่มเติมไม่สามารถทำตามกำหนดการได้ ฝ่ายวิชาการก็ควรมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศให้หลากหลาย และไม่เป็นทางการมากเกินไป โดยมีฝ่ายบริหารและวิชาการเป็นผู้นำการนิเทศ หลังการนิเทศผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศควรประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ และควรเป็นข้อมูลที่เที่ยงตรง ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร, 2557)

1.4 การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ (R - Reinforcing)

การสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน การชมเชย และให้คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร และให้คำแนะนำข้อนิเทศโดยสร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Harris, B. M. ได้เสนอกระบวนการนิเทศบทบาทในฐานะผู้นำ ดำเนินการโดยวินิจฉัยสั่งการ กระตุ้นให้บุคลากรทำงานลงมือปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ การติดต่อสื่อสาร การให้กำลังใจ การให้คำแนะนำ ให้มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Harris, B. M., 1958) การศึกษายังสอดคล้องกับ จิตมาวรรณศรี ซึ่งกล่าวไว้ว่า การดำเนินการนิเทศหลักกัลยาณมิตร ผลลัพธ์ของการนิเทศทางการศึกษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดีการประสานงาน ความร่วมมือ ความไว้วางใจ การให้เกียรติซึ่งกัน (จิตมาวรรณศรี, 2557) และสอดคล้องกับ สัจ จุฑานันท์ ซึ่งกล่าวไว้ว่าการเสริมแรงจากผู้บริหารเพื่อให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างเสริมกำลังใจ ทำได้โดยการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ เช่น การสนใจเอาใจใส่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน การกล่าวชมเชย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้รางวัลสิ่งตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การให้สวัสดิการอื่นที่นอกเหนือจากเงินเดือน เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ จะทำให้ผู้ได้รับการนิเทศมีความเต็มใจในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย บทบาทของผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หรือผู้ที่นิเทศควรสร้างแรงจูงใจทางบวกและทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศให้กับครูผู้รับการนิเทศ สร้างแรงผลักดันให้ครูผู้สอนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดียิ่งขึ้น ให้คำชมเชย คำแนะนำอย่างกัลยาณมิตร (สัจ จุฑานันท์, 2530)

1.5 การรายงานและสรุปผลการนิเทศ (E – Evaluation)

โรงเรียนควรดำเนินการสรุปผลการนิเทศ รายงานผล และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข โดยร่วมกันวางแผนการนิเทศระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ วิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือการนิเทศภายใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กล่าวว่าเมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่างๆ เช่น ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ) ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ และการประเมินผลของผู้รับการนิเทศ เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2557) และยังสอดคล้องกับแจ่มนภา ล้ำจุมจัง แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในแบบชี้แนะ ควรชี้แจงขั้นตอนการประเมิน ให้คำปรึกษาหรือจัดให้มีพี่เลี้ยง รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประเมินผลด้วย วิธีการที่หลากหลาย นำผลมาปรับปรุงพัฒนางานติดตามผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมสรุปและรายงานผล (แจ่มนภา ล้ำจุมจัง, 2559) และการศึกษายังสอดคล้องกับ นิรุท เตจ๊ะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนา การบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ตรวจสอบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ติดตามประเมินผล การปฏิบัติงาน ควรนำผลการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อมูลหลังการนิเทศจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนิเทศครั้งต่อไป ในการรายงานและสรุปผลการนิเทศควรเป็นการสรุปผลโดยร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ในส่วนของข้อมูลหลังการนิเทศก็นำมาวิเคราะห์หาจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขเสนอต่อผู้บริหารให้รับทราบ และควรทำรายงานการนิเทศภายในทุกครั้งที่รับการนิเทศและเก็บไว้เป็นหลักฐานการนิเทศต่อไป (นิรุท เตจ๊ะ, 2554)

สรุปและข้อเสนอแนะ

แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โรงเรียนต้องมีการจัดให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ รายงานและสรุปผลการนิเทศ การดำเนินการตามแผนการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ และการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศ ควรใช้รูปแบบและกิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การนิเทศโดยใช้กระบวนการ PLC การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) การนิเทศชั้นเรียนโดยการรักษาระยะห่าง เป็นต้น และกิจกรรมการนิเทศมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ใช้สื่อและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทการนิเทศมากขึ้นโดยการ

นิเทศแบบออนไลน์ เช่น การนิเทศผ่าน Platform online การนิเทศผ่าน E - Learning การนิเทศหรือการประชุมผ่าน Application online เช่น Google Meet, Zoom Meeting, Microsoft Teams, Line เป็นต้น ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมกันจัดตั้งเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนหรือเครือข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนระดับระหว่างโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการนิเทศ แลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนิเทศ และเก็บข้อมูลหลักฐานการนิเทศผ่านสื่อออนไลน์ให้มีความยืดหยุ่นและรักษาระยะห่างตามมาตรการ (Social Distancing) ผ่าน Facebook Group, Line Group, LINE Open Chat, Google Share Drive เป็นต้น เพื่อความสะดวก รวดเร็ว ช่วยเหลือ และติดตามความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศภายในได้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุน ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ครูผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน และให้ความรู้ ความเข้าใจจุดประสงค์ที่ตรงกันในการนิเทศภายในโรงเรียน และควรร่วมกันพัฒนาแหล่งวิทยาการทางการศึกษาในโรงเรียน ห้องศูนย์วิชาการ ห้องประชุมให้ทันสมัยและพัฒนาเทคโนโลยีให้พร้อมเป็นแหล่งศึกษา และค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาครู ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและ พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2) ควรมีการศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนของฝ่ายงานต่าง ๆ โรงเรียน เช่น ฝ่ายงานบริหารทั่วไป ฝ่ายงานกิจการนักเรียน ฝ่ายบุคลากร เป็นต้น
- 3) ควรมีการถอดบทเรียนของโรงเรียนที่มีรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีรูปแบบการนิเทศที่น่าสนใจ และสามารถเป็นต้นแบบได้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนที่เป็นต้นแบบของการนิเทศภายในโรงเรียนให้โรงเรียนอื่นและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- เกรียงศักดิ์ ไชยเนตร. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลเชียงคำ (วัดพระธาตุสบแวน) อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- แจ่มนภา ล้ำจุมจัง. (2559). แนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบชี้แนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา).

- มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย. (2559). แนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทัศนีย์ เศรษฐรักษา. (2563). การศึกษาผลการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูผู้สอนอนุบาล 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการโดยใช้กระบวนการนิเทศแบบ PIDRE. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- นิรุท เตจ๊ะ. (2554). การศึกษาสภาพและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเวียงแก่นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2548). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2552). การนิเทศการสอน สาขาหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2555). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ จันทะพล. (2552). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. (2557). คู่มือการนิเทศภายใน กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. สตูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2557). มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2557. กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Harris, B. M. (1958). Supervisory Behavior in Education. (2nd ed.). Englewood Cliff.
New Jersey: Prentice-Hal.

การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนหนองเพ็งกรอ
ตำบลเลือ้ง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช*

EXTENSION OF BULL FIGHTING BREEDS IN THE COMMUNITY: A CASE
STUDY NONG PHENG KRO COMMUNITY SUEA HUENG SUB-DISTRICT
CHIAN YAI DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

วีรชน ชูเลือ้ง

Wirachon Chusuhaeng

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

เดโช แขน้ำแก้ว

Daycho Khaenamkaew

อุดมศักดิ์ เดโชชัย

Udomsak Dechochai

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.acth

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการขยายสายพันธุ์วัวชน สภาพปัญหาในการขยายสายพันธุ์วัวชน และแนวทางการส่งเสริมการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเลือ้ง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทำการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชนหนองเพ็งกรอให้แก่ค่ายวัวชนในตำบลเลือ้ง จำนวน 10 คน และผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน จำนวน 6 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์จากข้อเท็จจริงจากข้อมูลที่ได้มา ผลการวิจัยพบว่า 1) การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน มีขั้นตอนดังนี้ 1.1) การคัดเลือกสายพันธุ์วัวชน มีลักษณะเด่นจำเพาะตามตำราลักษณะวัวชนที่ดี 1.2) วิธีการขยายสายพันธุ์วัวชน มี 2 รูปแบบคือ ผสมแบบธรรมชาติ และรูปแบบผสมเทียม 1.3) การเลี้ยงวัวชน พบว่า มีขั้นตอนเริ่มตั้งแต่นำวัวมาออกกำลังกาย กินน้ำ อาบน้ำ นำวัวมาตากแดด ผีอกแทงดิน ตากน้ำค้ำยามค่ำคืน และนอนกางมุ้ง เป็นต้น 2) สภาพปัญหาในการ

* Received 12 June 2021; Revised 28 June 2021; Accepted 29 June 2021

ขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน พบว่ามีปัญหาหลายประการ ดังนี้ 2.1) สภาพปัญหาด้านความเชื่อ เช่น ลูกวัวที่มีลักษณะไม่ครบตามลักษณะที่ต้องการ 2.2) ปัญหาด้านการผสมพันธุ์ พบว่ามีการขยายพันธุ์วัวชนได้ยาก ต้องคัดคุณภาพของน้ำเชื้อ 3) แนวทางการส่งเสริมการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน พบว่า มีแนวทางการส่งเสริม 3.1) มีแนวทางการส่งเสริมอาชีพในชุมชน 3.2) มีแนวทางส่งเสริมกลุ่มผู้เลี้ยงวัวชน 3.3) มีแนวทางส่งเสริมขยายสายพันธุ์วัวชน 3.4) มีแนวทางการสืบทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่น

คำสำคัญ: การขยายสายพันธุ์, วัวชน, ชุมชนหนองเพ็งกรอ

Abstract

The objectives of this research article were to Study the Expansion of cattle breeds Problems in breeding cattle and methods for promoting the breeding of butt bull breeds in the community: a case study: Nong Peng Kro community, Sua Hueng sub-district, Chian Yai district. Nakhon Si Thammarat Province Use a qualitative research methodology. The primary informants were ten people who propagated the buttocks in the Nong Peng Kro community for the Wua Chon camp in the Sue Hueng sub-district. The secondary informants were the promoters. And supporting the expansion of butt-cow breeds in the community for six people. Analyze the facts from the information obtained. The results of the research were as follows: 1) Expansion of butt-cow breeds in the community. The steps are as follows: 1.1) Selection of butt-cow breeds. There are specific characteristics according to the textbook of good butt cows. 1.2) There are two methods of propagating the buttock breed: natural hybridization. And artificial insemination patterns 1.3) Cow butt raising, it was found that the steps started from taking the cows to exercise, drinking water, bathing, bringing the cows to dry in the sun, practicing soil thrusting, and drying the night dew. And sleeping with mosquito nets, etc. 2) Problems in the expansion of the butt-cow species in the community It was found that there were several problems as follows: 2.1) Confidence problems such as calves that did not meet the desired characteristics 2.2) Breeding problems It was found that cattle breeding was complex. The quality of semen must be selected. 3) Approaches to promoting the expansion of butt-cow breeds in the community found that there were guidelines for promotion 3.1) there were guidelines for promoting occupations in the community 3.2) there were guidelines for promoting the breeding of weed breeders

3.3) there were guidelines to promote the expansion of 3.4) There is a way to pass on knowledge from generation to generation.

Keywords: Breeding, Fighting Bull, Nong Pheng Kro Community

บทนำ

การเลี้ยงวัวชนมีพื้นฐานเริ่มกันมานานตั้งแต่ครั้งสมัยตามพรลิงค์ เนื่องจากตอนเหนือของแหลมมลายูมีพื้นที่ราบชายฝั่งกว้างขวางมาก มีการเพาะปลูกทำนาซึ่งเป็นสังคมพื้นฐานที่สำคัญทุกหัวเมือง จึงนิยมเลี้ยงวัวไว้เพื่อการไถนาบ้าง ลากเกวียน และบรรทุกขนส่งบ้าง เพราะวัวเป็นสัตว์เลี้ยงพื้นบ้านที่เชื่อง สามารถฝึกหัดใช้งานได้ง่ายและไม่ดุร้าย การเลี้ยงวัวเพื่ออาศัยริดนมมาใช้ดื่มกิน ใช้ทำอาหารนมเนย ใช้ทำพิธีทางศาสนา ไชวเอดามาทำเป็นน้ำมันจุดไฟ จองเปรียง และใช้ประโยชน์ทางอื่นได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ส่วนการนำวัวมาชนต่อสู้กัน โดยปกติวัวหนุ่ม คือ วัวถึก หรือวัวเหลิมมักคึกคะนองจะมีการชนกันเป็นธรรมชาติ เพื่อแย่งกันเป็นจำฝูง แย่งตัวเมียกัน คนพื้นเมืองเห็นเป็นการกีฬาการเล่นสนุกเมื่อยามว่างจากฤดูทำนา จึงนัดหมายนำวัวมาชนกันและรับชมเพื่อความบันเทิงเป็นครั้งคราว การนัดชนวัวแรกเป็นการชนกันระหว่างหมู่บ้านต่อหมู่บ้าน สนามต่อสู้ก็เอาบริเวณกึ่งกลางระหว่างหมู่บ้าน เป็นอย่างเรือนั้นหนา การ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานผ่อนคลายความตึงเครียด หลังจากเหน็ดเหนื่อยจากการทำนาซึ่งเป็นงานหนักมาทั้งปี ต่อมาเมื่อมีคนชื่นชอบมากขึ้นจึงได้คิดปรับปรุงพัฒนาให้เป็นการกีฬาการเล่นสนุกประจำปีขึ้น ภายหลังได้เริ่มขยายวงกว้าง จึงกลายเป็นกีฬาประจำถิ่นที่สำคัญไป มีการพนันขันต่อเข้ามาเสริม (ปนัดดา ทองศรีจันทร์, 2557)

เมื่อชาวบ้านชาวเมืองต่างให้ความสนใจกันอย่างแพร่หลายไปทั่วทุกถิ่น จึงได้มีผู้คิดพัฒนารูปแบบกติกาการต่อสู้แข่งขันอย่างมีระบบรายละเอียดมากขึ้น จนเกิดเป็นศาสตร์การคัดเลือก การเลี้ยงบำรุงพันธุ์ เกิดตำราการดูแลรักษาโคกระบือ อันเป็นความรู้ที่ได้มาจากการสังเกต และประสบการณ์ โดยได้รับอิทธิพลดัดแปลงมาจากพวกพราหมณ์ชาวอินเดีย ลักษณะนิสัยชอบการต่อสู้กล้าได้กล้าเสีย สร้างสรรค์ประสบการณ์ขึ้นเชิง และเพื่อความอยู่รอดของคนพื้นเมืองมีการสืบทอดกันมาแต่โบราณแล้ว เนื่องจากพวกอาณาจักรตามพรลิงค์ต้องต่อสู้ขัดเคืองกับพวกอาณาจักรศรีวิชัยอยู่เสมอ อีกทั้งสภาพสังคมแบบเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และอิทธิพลสิ่งแวดล้อมช่วยชักจูงส่งเสริมให้เกิดเป็นบูรณาการทางวัฒนธรรมขึ้นด้วย จากพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 ฉบับแรกของไทยมีสาระสำคัญเพื่อคุ้มครองสัตว์มิให้ถูกทารุณกรรม และเจ้าของจะต้องจัดสวัสดิภาพให้สัตว์มีความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับสภาวะของสัตว์แต่ละชนิด ในการเลี้ยงวัวชนนั้นเจ้าของวัวชนจะคอยพุ่มพักวัวชนเสมือนคนในครอบครัว (พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์, 2557) คือส่วนหนึ่งที่ทำให้การเลี้ยงวัวชนพื้นบ้านอยู่คู่กับคนภาคใต้มา

อย่างยาวนานเป็นวิถีมรดกภูมิปัญญา และเป็นอัตลักษณ์ของชาวปักษ์ใต้ การเลี้ยงวัวชนในภาคใต้มีการเลี้ยงวัวกันมายาวนาน แต่เพิ่งจะมาเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบันทั้งในพื้นที่ภาคใต้ และแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ ด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนสนามวัวชนที่มีเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง (ปนัดดา ทองศรีจันทร์, 2557)

จังหวัดนครศรีธรรมราช การชนวัวถือเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้อย่างหนึ่ง และเป็นกีฬาท้องถิ่นอันสืบทอดมาเป็นเวลานานของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวิธีการอย่างละเอียด และมีขั้นตอน ตั้งแต่การคัดเลือกโคตัวผู้พันธุ์ดี ลักษณะดี สายเลือดดี การเลี้ยงวัวชน คือวัวชนเชื้อสายพันธุ์ ต้องดูความเป็นมาของพ่อ แม่ วัวชนด้วย แต่ให้ตีถ้าวัวชนตีไปทางเชื้อสายแม่จะดีที่สุด เพื่อเลี้ยงและฝึกฝนอย่างใกล้ชิด การชนโค จะจัดให้มีขึ้นทุกสัปดาห์โดยหมุนเวียนกันไปตามอำเภอต่าง ๆ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากตัวจังหวัดมากนัก ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอปากพะนัง อำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งสง มีลักษณะพื้นที่ภายในชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีภูเขาล้อมรอบ มีต้นไม้และหญ้านิตต่าง ๆ ที่ถือว่าสมบูรณ์มากเหมาะแก่การทำเกษตร และเลี้ยงสัตว์คนในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงมีอาชีพทำสวนยางพารา และเลี้ยงวัวชนกันเป็นส่วนใหญ่ การเลี้ยงวัวชนได้ต้องมีความรู้ และความรักในตัวของวัวชนรวมไปถึงต้องชื่นชอบในศิลปะการชนวัวได้ต้องอาศัยความชำนาญหรือสืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งในเรื่องวิธีการเลี้ยงหรือความเชื่อในเรื่องสิ่งลี้ลับหรือไสยศาสตร์วัวชนสัตว์ที่เป็นทั้งกีฬา และความบันเทิงของชาวปักษ์ใต้ในวันว่าง วัวชนเป็นหนึ่งในสัตว์สายพันธุ์นักสู้แห่งภาคใต้ วัวชนเป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของชาวภาคใต้แต่ครั้งดั้งเดิม แสดงถึงนิสัยความเป็นคนปักษ์ใต้ที่แท้จริง ศิลปะการต่อสู้เฉพาะของวัวชนทำให้หลายคนชื่นชอบ และหันมาเลี้ยงวัวชน กีฬาวัวชนในภาคใต้โดยเฉพาะที่นครศรีธรรมราชกำลังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง (อาคม เดชทองคำ, 2543); (เจริญ จันทลักษณ์ และผกาพรรณ สุกุลมัน, 2543)

สำหรับชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเลี้ยงวัวชนมีการเลี้ยงกันมานาน แต่เพิ่งจะมาเป็นที่นิยมมากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งในพื้นที่ภาคใต้และแพร่กระจายไปยังภูมิภาคอื่นด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากจำนวนสนามวัวชนที่มีเกือบทุกจังหวัดในภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนหนองเพ็งกรอ การเลี้ยงวัวชน วิถีชีวิตของคนเลี้ยงวัวชนในชุมชนหนองเพ็งกรอ จะต้องอยู่กับ หลับนอนกับวัว และดูแลสุขภาพ เสมือนหนึ่งว่าเป็นบุคคลในครอบครัว บ่อยครั้งที่วัวได้รับการเลี้ยงดูดีกว่าบุคคลในครอบครัว ทั้งลูกและเมียต่างก็ยอมรับสภาพดังกล่าว เพราะพวกเขาต่างถือว่าวัวก็คือ “หุ้นส่วนชีวิต” ของเขา ด้วยเช่นกัน วัวชนในปัจจุบัน มีการพัฒนามากเมื่อเทียบกับในอดีต เจ้าของวัวชนหันมาให้ความสำคัญการดูแลสุขภาพวัวชนมากขึ้น เนื่องจากมีผลต่อการได้เปรียบในการแข่งขัน หากวัวชนมีสุขภาพที่ดีจะมีความแข็งแรง และสามารถต่อสู้กับคู่ต่อสู้ได้ ดังนั้นในการดูแลรักษาและ

การด้านสัตวแพทย์จึงมีความสำคัญ และมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในวงการวัวชนในภาคใต้ และยังเป็น การช่วยการพัฒนาความรู้ และการศึกษาวิจัยทางด้านวัวชนในภาคใต้ให้มากยิ่งขึ้นใน อนาคตข้างหน้าการเลี้ยงวัวชน ต้องใช้เวลาและความอดทน โดยในการเลี้ยงวัวชนนั้นเป็น ภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกวัวชนก็คือ การคัดเลือกปรับปรุง พันธุ์วัวเนื้ออย่างดี วัวชนไม่ต้องการบั้นท้ายใหญ่เหมือนวัวเนื้อ ต้องการตะโพกเรียวยาวเล็กเหมือน สิ่งโต เพื่อความคล่องตัวในการขับเคลื่อนเวลาชน แต่ต้องการคร่อมอกใหญ่ เพราะเวลาชน ต้องการแรงกดดันคู่ต่อสู้บริเวณสองขาหน้าเป็นหลัก ซึ่งในชุมชนหนองเพ็ญกรอ วัวชนทุกตัว จะต้องตั้นตั้งแต่ 5 เพื่อกินหญ้า แล้วพาไปเดินวิ่งออกกำลังกาย รวมทั้งฝึกเดินวง เดินขึ้นเนิน และแหงดิน เพื่อเพิ่มความฟิตให้มากที่สุด แล้วกลับมากินหญ้า อาบน้ำ และเช็ดตัว จากนั้น ในช่วงบ่ายก็ต้องพาไปเดินวิ่งออกกำลังกายอีกรอบ ก่อนพามาพักกินหญ้า อาบน้ำ และนอน พักยาวถึงเช้ามืด ซึ่งบางวันก็จะมีอาหารเสริม นวดตัว และทำความสะอาดตามจุดต่าง ๆ เพิ่มเป็นพิเศษ เพื่อให้วัวชนมีความสมบูรณ์มากที่สุด (ศศิธร บุญคงแก้ว, 2561) ทั้งนี้ด้วยการ ขึ้นตอนที่มากมายน และการดูแลที่แสนพิถีพิถัน สำหรับวัวชนโดยทั่วไปเมื่อถึงวัยเจาะจมูก หรือ อายุเกือบ 1 ปี จะมีมูลค่าประมาณตัวละ 1 - 2 หมื่นบาท ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสายพันธุ์ กระทั่งอายุราว 5 ปี ก็เริ่มจะนำไปประลองกำลังตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แล้ว และบางตัวที่มีความ แข็งแรงสมบูรณ์สูง อาจชนได้ถึงอายุ 15 ปี ซึ่งแต่ละปีจะชนได้ประมาณ 3 ครั้ง ขึ้นอยู่กับ บาดแผลจากการลงกรำศึกในแต่ละครั้งว่ารุนแรงมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามวัวชนตัวที่เก่ง ๆ ยังสามารถสร้างรายได้ให้เจ้าของเพิ่มอีกทางหนึ่ง ด้วยการรับจ้างผสมพันธุ์ หรือรดน้ำเชื้อ ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการสูงเช่นกัน ซึ่งการเลี้ยงวัวชนให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงนั้นขึ้นอยู่กับผู้เลี้ยง แต่ละคน (รงค์ บุญสวยขวัญ, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง กระบวนการ อนุรักษ์ขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอ เขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อทราบสภาพปัญหาในการกระบวนการอนุรักษ์ขยายสาย พันธุ์วัวชนในชุมชนและแนวทางส่งเสริมการกระบวนการอนุรักษ์ขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเขียวใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเขิรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ทำการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชนหนองเพ็ญกรอ ให้แก่ค่ายวัวชนในตำบลเสื่อหิง อำเภอเขิรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอเขิรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5, นายกองค้การบรหิรส่วนตำบลเสื่อหิง, เจ้าของพ่อพันธุ์วัวชน, เกษตรกรแปลงหญ้าัว, เจ้าของร้านขายของเกี่ยวกับวัวชน และเจ้าของค่ายวัวชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อถ่ายรูปเป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขนาดสั้มาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายรูปในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย

2.2 การสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สั้มาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการณ์ ตอบคำถามของผู้ถูกสั้มาษณ์ว่าตอบตรงประเด็น และตามข้อเท็จจริงที่เป็น การสังเกตกำหนดแนวทาง โดยการใช้สายตา

2.3 แบบสั้มาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึก ข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

2.4 เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสั้มาษณ์ เนื่องจากบางครั้ง การบันทึกกระหว่างสั้มาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 สั้รวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไป สั้รวจข้อมูลเบื้องต้นของการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน

3.2 สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การปรับตัว เบื้องต้นให้เข้ากับการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชนพร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ทั้งวิธีการ เลี้ยง ปัญหาและทุกอย่างที่เกี่ยวกับสายพันธุ์วัวชน

3.3 ประสานงานโดยใช้คนในพื้นที่เก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะจงโดย นั้วัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียดแต่ละประเด็นโดย พบปะพูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมถ่ายภาพประกอบ

3.4 รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูล ส่วนใดก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้มา เพื่อนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตามประเด็นสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง เพื่อไปทำรายงานสารนิพนธ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

ผลการวิจัย

1. การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึ่ง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 การคัดเลือกสายพันธุ์วัวชน วิธีการเลือกสายพันธุ์ที่สำคัญคือ วัวที่นำมาเป็นวัวชนจะต้องเป็นพันธุ์ไทยเฉพาะ ซึ่งเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการผสมพันธุ์วัว หลังจากนั้นจะคัดเลือกวัวลูกคอกที่มีลักษณะดีเพื่อนำมาเป็นวัวชน มีอายุได้ราว 4 - 6 ปี โดยจัดว่าอยู่ในวัยหนุ่มถึกเต็มที่เหมาะสมที่จะนำมาชนวัวที่จะถูกคัดเลือกให้เป็นวัวชนได้นั้นจะต้องมีลักษณะจำเพาะที่แตกต่างไป จากวัวทั่วไปจะต้องมีลักษณะเด่นจำเพาะบางประการ เช่น รูปหน้า หู ตา หาง ลิ้น ลูกอ้นตะและขนที่ปลายอวัยวะเพศ วัวชนสายพันธุ์ดีต้องลักษณะทั่ว ๆ ไปจะต้องมีรูปร่างประเปรียว ช่วงตัวยาว ท้องกึ่ง ลำตัวค่อนข้างหนา หลังหนาแบน คอสั้นหนาใหญ่ ช่วงขาสั้นและลำสัน คิ้วหนา ตาเล็ก สีตาดำ ใบหูเล็ก โหนกสูงใหญ่ มีขวัญที่ได้โหนกและกลางหลังเยื้องไปทางด้านหน้าเหนียงคอ หย่อนยาน บางตัวหย่อนยานมากเวลาก็มลงกินหญ้าจะจดพื้นดินก็มี แต่บางพันธุ์ นิยมเหนียงคอสั้น เขาแข็งแรง ปลายเขาแหลมโค้ง โคนเขาทั้งสองใหญ่หางเรียวยาวจดพื้นดิน โคนหางใหญ่ปลายหางเป็นพู่ดูสวยงามมาก ลูกอ้นตะเล็ก ขนสั้นละเอียดเป็นมัน แต่ที่หน้ามีขนยาว เวลาเคี้ยวเอื้องน้ำลายเป็นฟอง และกีบเท้าชิด เป็นต้น

1.2 วิธีการขยายสายพันธุ์วัวชน

1.2.1 การผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ โดยใช้พ่อพันธุ์วัวชนที่ไม่สามารถชนได้แล้ว แต่มีประวัติในการชนชนะมาตลอด มีลักษณะดีตามสายพันธุ์ โดยปล่อยให้พ่อพันธุ์วัวชนผสมกันเองในฝูง เมื่อตัวเมียเกิดการเป็นสัด จึงให้ตัวผู้เข้ามาผสมพันธุ์ ไม่ให้วัวตัวอื่นเข้ารบกวนเพื่อให้สามารถผสมพันธุ์ได้อย่างสมบูรณ์ แต่ถ้าหากว่าตัวเมียเป็นสัดพร้อมกันหลาย ๆ ตัว ต้องคอยกันไม่ให้ตัวเมียตัวอื่น ๆ มาขัดขวาง และต้องให้ตัวผู้ได้พักบ้าง หากต้องผสมพันธุ์กับตัวเมียหลาย ๆ ตัว

1.2.2 การผสมเทียม เมื่อวัวเป็นสัด หรือพร้อมที่จะผสมพันธุ์ ก็จะต้องให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยในการผสมเทียม โดยให้วัวพ่อแม่พันธุ์ ได้มาเทียบเคียงกันในคอกกันแยกแต่ละตัว แล้วเจ้าหน้าที่จะทำการเก็บน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์วัวชน เมื่อได้นำเชื้อแล้ว

ก็จะเก็บไว้ในถังเก็บเชื้อ แล้วเจ้าหน้าที่ก็จะทำความสะอาดอวัยวะเพศของตัวเมีย แล้วทำการฉีดน้ำเชื้อเข้าไป

1.3 การเลี้ยงวัวชน ขั้นตอนในการเลี้ยง คือ จะนำวัวออกมาออกกำลังกายในตอนเช้า ระยะทางประมาณ 6 - 7 กิโลเมตร แล้วนำวัวมาพักให้หายเหนื่อย ในที่ร่มประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วให้วัวกินน้ำป้อนน้ำ แลนำมาอาบน้ำให้สะอาด เพื่อทำความสะอาด และทำให้วัวชนสบายตัว เช็ดตัวให้แห้งแล้วนำวัวมาตากแดด เพื่อให้ร่างกายทนต่อแดด และแข็งแรง และจะมีการให้อาหารหญ้า ประมาณ 10 กำมือ โดยจะมีการจัดเตรียมหรือว่าตัดหญ้าไว้ให้วัว และประมาณตอนเที่ยงตรงให้หญ้าวัวอีก 10 กำมือ และตากแดดจนถึงเวลา 15.00 น. นำวัวมาพักในที่ร่ม รอให้ร่างกายคลายร้อนแล้วให้น้ำ ให้กินหญ้าอีก 10 กำมือ โดยเวลา 16.00 น. จะมีการนำผ้าที่เปียกน้ำเช็ดตัววัว เพื่อให้คลายร้อน และนำวัวเดิน พาวัวไปแทงดิน เพื่อสร้างกล้ามเนื้อและไม่ให้วัวเครียด หรือว่าผ่อนคลาย และนำวัวมาที่คอกแล้วอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายวัว เช็ดตัวก่อไฟเพื่อให้ความอบอุ่น แล้วให้กินน้ำกินหญ้า โดยได้รับน้ำค้างธรรมชาติ (คือการตากน้ำค้าง) และนำวัวเข้าที่พักผ่อน ทำแบบนี้ทุก ๆ วัน จนวันเริ่มมีความแข็งแรง ก็นำวัวไปซ้อมวางโดยจะมีการพันเขาวัวเพื่อไม่ให้วัวบาดเจ็บ ดูเพลงชน ความอดทน จนแข็งแรงพร้อมชน

2. สภาพปัญหาในการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็ญกรอ ตำบลเสือหึ่ง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 สภาพปัญหาด้านความเชื่อ ปัญหาด้านความเชื่อในการขยายสายพันธุ์วัวชน พบว่า ผู้เลี้ยงวัวชนจะมีความเชื่อว่า ลูกที่มีลักษณะไม่ครบตามลักษณะที่ต้องการมีความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะขวัญของวัวชน ที่ปรากฏอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งมีทั้งขวัญดี และขวัญร้าย ขวัญร้ายไม่นิยมนำมาเลี้ยง หรือนำมาเป็นวัวชน เช่น ขวัญสูญสมุทรอยู่บริเวณบนและตรงกับจมูก ขวัญทูลเพลิงอยู่บริเวณใต้ตา ขวัญที่ก้นทั้งสองข้าง ขวัญที่อยู่ต่ำกว่าบริเวณหน้าหัว และบริเวณหน้าพุงทั้งสองข้าง ซึ่งขวัญเหล่านี้จะถือว่าเป็นขวัญร้าย ลูกของวัวชนที่มีสีของวัวที่มีลักษณะเป็นอัมปลงคล หรือเป็นวัวที่ให้โทษ ได้แก่ วัวที่มีสีดำลิ้นแดง หรือสีตัวแดงแต่ลิ้นดำ หรือวัวสีขาว แต่ลิ้นดำ เชื่อว่าถ้าเลี้ยงไว้จะทำให้เสียทรัพย์และหายนะได้ วัวที่มีสีแดงแต่จะมีรอยดำทั้งตัวที่หางเป็นดอก เชื่อว่าจะให้โทษนานาประการ วัวสีลายเหมือนลายเสือ และมีรอยดำทั้งตัวเชื่อว่าร้ายนัก และเป็นอัมปลงคลยิ่งกว่าวัวอื่น ๆ ห้ามเลี้ยงไว้เด็ดขาด

2.2 ปัญหาด้านการผสมไม่ติด ปัญหาการผสมไม่ติดส่วนมากจะเกิดจากเชื้ออสุจิที่ใช้ผสมมีปัญหา หากใช้การผสมเทียมอาจเกิดจากคุณภาพน้ำเชื้อไม่ดี หรือหากใช้พ่อโคผสมตามธรรมชาติ ควรพิจารณาถึงสุขภาพของพ่อโค และควรได้รับการตรวจน้ำเชื้อไข่มดก ในโคบางตัวอาจพบปัญหานี้ทั้ง ๆ ที่แสดงอาการเป็นสัดตามปกติ จึงทำให้ผสมไม่ติด มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์ แม่โคที่อายุมาก ความเครียด อาจเกิดจากความร้อน อาหาร

โคที่ขาดสารอาหารทำให้คุณภาพน้ำเชื่อไม่ได้ เป็นสัตว์ไม่ทรงรอบ และระบบสืบพันธุ์ผิดปกติ ปัญหาการผสมไม่ติดอาจทำให้เสียเวลา

3. แนวทางการส่งเสริมการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสื่อหิง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา

3.1 แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน แนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน พบว่า การขยายพันธุ์วัวชนในชุมชนทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น เนื่องจากสร้างอาชีพหลาย ๆ อย่างให้กับคนที่ว่างงานในชุมชน การขยายสายพันธุ์วัวชนของในชุมชนบ้านหนองเพ็งกรอทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น มีการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในหลายส่วนด้วย เช่น ผู้ที่ปลูกหญ้าเลี้ยงวัวขาย ชาวบ้านที่รับจ้างเลี้ยงวัว ร้านขายอุปกรณ์เกี่ยวกับวัวชน

3.2 แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ควรมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพผู้ขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ และเพื่อได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมให้กับกลุ่ม มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์วัวชน การผสมเทียม เป็นต้น เพื่อเป็นสนับสนุนอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอาชีพนี้ เช่น กลุ่มผู้ปลูกหญ้าเลี้ยงวัว กลุ่มทำสินค้าเกี่ยวกับวัวชน ร้านขายสินค้าเกี่ยวกับวัวชน

3.3 แนวทางการส่งเสริมสายพันธุ์วัวชน ควรรักษาสายพันธุ์วัวชนแท้ ๆ ของพื้นที่ไว้ เพื่อขยายพันธุ์ไปโดยไม่มีการสายพันธุ์อื่นผสม อยากให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยพัฒนาสายพันธุ์ โดยการผสมเทียม หรือการใช้พ่อพันธุ์ในการผสม ควรมีการเก็บน้ำเชื้อของวัวชนที่มีสายเลือดนักสู้ ชนะการแข่งขันในทุกๆ สนาม ควรมีการพัฒนาสายพันธุ์วัวชนเพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีความอดทน รูปร่างโครงสร้างตรงตามตำรา ควรส่งเสริมกีฬาวัวชนเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชน ควรมีการศึกษาสำรวจพันธุ์ สายพันธุ์วัวพื้นเมือง ในภูมิภาคต่าง ๆ และนำมาจัดสร้างฝูงพันธุ์วัวชนให้ชัดเจน หรืออาจส่งเสริมการผสมระหว่างสายพันธุ์ในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้ได้ลักษณะเด่น ๆ ของแต่ละพันธุ์มาอยู่ร่วมกัน

3.4 แนวทางการสืบทอดองค์ความรู้การผสมพันธุ์วัวชน ควรมีการจัดตั้งเป็นแหล่งการเรียนรู้ เป็นศูนย์การเรียนรู้และขยายสายพันธุ์วัวชน เพื่อแนวทางในการสืบสานสืบทอดการอนุรักษ์การเลี้ยงวัวชนอย่างเป็นรูปธรรมนั้น จำเป็นต้องมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาของการเลี้ยงวัวชน โดยการนำความรู้ที่มีมาเผยแพร่และบูรณาการให้เข้ากับกิจกรรมนันทนาการ เปิดให้ประชาชนได้เข้ามาเยี่ยมชมศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงวัวชน ศูนย์เรียนรู้สามารถจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวัวชนให้ผู้สนใจได้ด้วย เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย การร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ปศุสัตว์ เพื่อขยายพันธุ์ให้คงอยู่โดยให้ปศุสัตว์ช่วยในการผสมพันธุ์โคพื้นเมือง เพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่ดีที่สุด ควรมีการเก็บน้ำเชื้อของวัวชนที่มีสายเลือดนักสู้ ชนะการแข่งขันในทุก ๆ สนาม ควรมีการพัฒนาสายพันธุ์วัวชนเพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีความอดทน รูปร่างโครงสร้างตรงตามตำรา ควรส่งเสริมกีฬาวัวชนเพื่อใช้

เป็นกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชน ควรส่งเสริมการอนุรักษ์ และให้ความสำคัญต่อสายพันธุ์วัวพื้นเมืองแท้ ควรมีการศึกษาสำรวจพันธุ์ สายพันธุ์วัวพื้นเมือง ในภูมิภาคต่าง ๆ และนำมาจัดสร้างฝูงพันธุ์วัวชนให้ชัดเจน หรืออาจส่งเสริมการผสมระหว่างสายพันธุ์ในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อให้ได้ลักษณะเด่น ๆ ของแต่ละพันธุ์มาอยู่รวมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การคัดเลือกสายพันธุ์วัวชน การเลือกสายพันธุ์เป็นสิ่งที่สำคัญมาก คือ วัวที่นำมาเป็นวัวชนจะต้องเป็นพันธุ์ไทยเฉพาะ และจะคัดเลือกวัวลูกคอกที่มีลักษณะดี เป็นวัววัยหนุ่ม ที่จะนำมาเป็นวัวชน มีลักษณะเด่นจำเพาะบางประการ เช่น รูปหน้า หู ตา หาง ลิ้น ลูกอ้นตะและขนที่ปลายอวัยวะเพศ จะต้องมีการรูปร่างประเปรียว ช่วงตัวยาว ท้องกว้าง ลำตัวค่อนข้างหนา หลังหนาแบน คอสั้นหนาใหญ่ ช่วงขาสั้นและลำสัน คิ้วหนา ตาเล็ก สีตาดำ ใบหูเล็ก โหนกสูงใหญ่ มีขวัญที่ใต้โหนกและกลางหลังเฉียงไปทางด้านหน้าเหนียงคอ หย่อนยาน ซึ่ง รูปลักษณ์ของวัวดี จะต้องมียู หู ตาเล็ก หางร่วง หมอยดก คิ้วหนา หน้าสั้น เขาใหญ่ ลูกไข่ม้วนไปข้างหน้า โดยเฉพาะจะต้องมีคร่อมอกใหญ่ บั้นท้ายเรียวยาว คล้ายสิงโต (สมกมล ศรีสมโภชน์, 2556) 2) วิธีการขยายสายพันธุ์วัวชน มี 2 ลักษณะ คือ 2.1) การผสมพันธุ์เองตามธรรมชาติ โดยใช้พ่อพันธุ์วัวชนที่ไม่สามารถชนได้แล้ว แต่มีประวัติในการชนชนะมาตลอด 2.2) การผสมเทียม เมื่อวัวเป็นสัด หรือพร้อมที่จะผสมพันธุ์ ก็จะติดต่อให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยในการผสมเทียม โดยให้วัวพ่อแม่พันธุ์ ใช้น้ำเชื้อของพ่อพันธุ์วัวชน แล้วทำการฉีดน้ำเชื้อเข้าไปผสมพันธุ์เทียม ในส่วนวัวพื้นเมืองเพศเมียเป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการขยายพันธุ์ เพื่อใช้ในการผลิตลูกวัวชน และยังสามารถส่งถ่ายลักษณะรูปร่างลักษณะที่ดีไปยังลูกวัวได้ด้วย (มงคล เตชะกำพูน และสุพิชฌาย์ แก้วมา, 2560) 3) การเลี้ยงวัวชน ขั้นตอนในการเลี้ยงคือ จะต้องนำวัวออกมาออกกำลังกายในตอนเช้า และนำวัวมาพักในที่ร่ม ให้น้ำ และนำมาอาบน้ำให้สะอาด เพื่อทำความสะอาด และทำให้วัวชนสบายตัว เช็ดตัวให้แห้งแล้วนำวัวมาตากแดด เพื่อให้ร่างกายทนต่อแดด และแข็งแรง และจะมีการให้อาหารหญ้า และนำวัวเดินพาไปพาดดิน เพื่อสร้างกล้ามเนื้อ และไม่ให้อ้วนเกินไป หรือว่าอ่อนคลาญ และนำวัวมาที่คอกแล้วอาบน้ำทำความสะอาดร่างกายวัว เช็ดตัวก่อนไฟเพื่อให้ความอบอุ่น แล้วให้กินน้ำกินหญ้า โดยได้รับน้ำค้ำจุนธรรมชาติ และนำวัวเข้าที่พักผ่อน ทำแบบนี้ทุก ๆ วัน จนวันเริ่มมีความแข็งแรงก็นำวัวไปซ้อมวางโดยจะมีการพันเขาไว้เพื่อไม่ให้วัวบาดเจ็บ ดูเพลงชน น้ำอด น้ำทน จนแข็งแรงพร้อมชน ในการประชันวัวชนนั้น มีการพาเดิน “ตากแดด” เข้าเย็น พัดซ้อมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง บำรุงด้วยอาหารอย่างดี อยู่กินหลับนอน ชนิดที่เรียกว่า “ยุ่งไม่ให้เกิดโร ไม่ให้ตอม” และบ่อยครั้งที่มีการนำเอาวิธีการทางสัตวศาสตร์มาช่วย “สร้างขวัญ” ให้ฝ่ายตน

และ “ข่มขั้ว” ฝ่ายตรงข้าม วิถีชีวิตของคนเลี้ยงวัวชน จะต้องอยู่ กิน หลับนอนกับวัว เสมือนหนึ่งว่าเป็นบุคคลในครอบครัว (สมกมล ศรีสมโภชน์, 2556)

2. สภาพปัญหาในการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา : ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึ่ง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) สภาพปัญหาด้านความเชื่อ พบว่า ลูกวัวชนที่มีลักษณะไม่ครบตามลักษณะ และมีความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะขั้วของวัวชนที่ปรากฏอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งมีทั้งขั้วดี และขั้วร้าย ขั้วร้ายไม่นิยมนำมาเลี้ยงเป็นวัวชน วัวที่มีสีและลายไม่ถูกต้องตามลักษณะ จะเป็นอับมงคลห้ามเลี้ยงไว้เด็ดขาด 2) ปัญหาด้านการผสมไม่ติด เกิดจากเชื้อสุมที่ใช้ผสมมีปัญหา หากใช้การผสมเทียมอาจเกิดจากคุณภาพน้ำเชื้อไม่ดี หรือหากใช้พ่อโคผสมตามธรรมชาติ ควรพิจารณาถึงสุขภาพของพ่อโค และควรได้รับการตรวจน้ำเชื้อ จึงทำให้ผสมไม่ติด มีความผิดปกติของอวัยวะสืบพันธุ์ ความเครียด อาจเกิดจากความร้อน และระบบสืบพันธุ์ผิดปกติ ปัญหาการผสมไม่ติดอาจทำให้เสียเวลาได้ ตามการศึกษา ปัญหาการจัดการของผู้เลี้ยงโคเนื้อ พบว่า ด้านการผลิตในเรื่องแม่โคผสมพันธุ์ติดยากและขาดพ่อโคพันธุ์ดี และด้านการผสมพันธุ์ในเรื่องแม่โคแสดงอาการเป็นสัดไม่ชัดเจนและการติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อไปผสมเทียม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ปานฉัตร อาการักษ์ และ กัสมา กาซ้อน, 2560)

3. แนวทางการส่งเสริมการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึ่ง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) แนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน พบว่า การขยายพันธุ์วัวชนในชุมชนทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้น สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน มีการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในหลายส่วนด้วย เช่น ผู้ที่ปลูกหญ้าเลี้ยงวัวขาย ชาวบ้านที่รับจ้างเลี้ยงวัว ร้านขายอุปกรณ์เกี่ยวกับวัวชน 2) แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์วัวชน การผสมเทียม เป็นต้น 3) แนวทางการส่งเสริมสายพันธุ์วัวชน มีการรักษาสายพันธุ์วัวชนแท้ ๆ ของพื้นที่ไว้ เพื่อขยายพันธุ์ไปโดยไม่มีการสายพันธุ์อื่นผสม โดยให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาช่วยพัฒนาสายพันธุ์ โดยการผสมเทียม หรือการใช้พ่อพันธุ์ในการผสม มีการเก็บน้ำเชื้อของวัวชนที่มีสายเลือดนักสู้ เพื่อเป็นเอกลักษณ์และสายพันธุ์ของชุมชน 4) แนวทางการสืบทอดองค์ความรู้การผสมพันธุ์วัวชน มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้และขยายสายพันธุ์วัวชน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมกีฬาวัวชนเพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชน และให้ความสำคัญต่อสายพันธุ์วัวพื้นเมืองแท้ ควรมีการศึกษาสำรวจพันธุ์สายพันธุ์วัวพื้นเมือง ในภูมิภาคต่าง ๆ รวบรวมทำเป็นหนังสือ เพื่อสร้างองค์ความรู้ เอกลักษณ์ของวัวที่ดี ลักษณะเด่น ๆ ของแต่ละพันธุ์รวมกัน เป็นแหล่งเรียนรู้ ดังที่การศึกษาแนวทางการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนบ้านนาเปอะ ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า บ้านนาเปอะมีการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาของ

ชาวบ้านที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเวลาหลายชั่วอายุคน ด้วยการอาศัยธรรมชาติป่าเขาเป็นสถานที่ที่ปล่อยให้วัวใช้เป็นแหล่งหากิน สิ่งที่ชาวบ้านได้จากการเลี้ยงวัวบนเขาทำให้เกิดเป็นรายได้หลักที่สามารถนำมาใช้จ่ายในครอบครัวและใช้หนี้ที่กู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ หรือแหล่งทุนอื่น ๆ ได้การเลี้ยงวัวบนเขายังทำให้ชาวบ้านมีเวลาในการประกอบอาชีพอื่นเพราะไม่ต้องเฝ้าเลี้ยงวัวทุกวันเหมือนการเลี้ยงวัวในพื้นที่ราบ วัวตัวเมียจะตกูกให้เกือบทุกปีการขายวัวจะมีพ่อค้าเข้ามารับซื้อในหมู่บ้าน วัวที่ขายส่วนใหญ่จะเป็นวัวตัวผู้ที่มีขนาดใหญ่การขายจะขึ้นอยู่กับความพอใจของเจ้าของวัวและพ่อค้าที่รับซื้อ ถ้าพ่อค้าให้ราคาไม่ดีเจ้าของวัวก็จะยังไม่ขาย ซึ่งเป็นอำนาจการต่อรองที่ขึ้นอยู่กับเจ้าของวัว นับได้ว่าบ้านนาเปอะคนวัว ป่าเขา สามารถอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นระบบเช่นนี้ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน (ไพศาล รุ่งชัย และคณะ, 2548)

สรุปและข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวชน 1.1) เกษตรกรควรให้ความรู้แก่ผู้ที่มีความสนใจในขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน 1.2) เกษตรกรควรมีการแก้ปัญหาในการขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชนได้ถูกต้องตามวิธีการ 1.3) เกษตรกรควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตผสมเทียมเพื่อพัฒนาสายพันธุ์วัวชน 2) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 2.1) ควรจัดให้มีการจัดกลุ่มขยายสายพันธุ์วัวชนภายในชุมชนเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชน 2.2) สนับสนุนให้เยาวชนมีอาชีพเสริมสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตัวเองโดยการทำแปลงหญ้าขาย หรือว่ารับจ้างเลี้ยงวัวชน 3) ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ 3.1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. และปศุสัตว์จังหวัด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสายพันธุ์วัวชนรวมถึงการดูแลสุขภาพ และโรคของวัวชนด้วย 3.2) ควรมีหน่วยงานภาครัฐมาให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนาสายพันธุ์วัวชน 3.3) ควรจัดให้มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ในการเลี้ยงวัวชน 4) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 4.1) ควรศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับวัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4.2) ควรศึกษาการอนุรักษ์สายพันธุ์วัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 4.3) ควรศึกษาการพนันวัวชนในชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การขยายสายพันธุ์วัวชนในชุมชน: กรณีศึกษา ชุมชนหนองเพ็งกรอ ตำบลเสือหึง อำเภอยะใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จิตติมา

ดำรงวัฒนธรรม ประทานที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้การช่วยเหลือตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งให้ความรู้ชี้แนะแนวทางอันเป็นผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เดช แซ่กั่ว และอาจารย์ อุดมศักดิ์ เดโชชัย กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้แนะนำช่วยเหลือเพิ่มเติมทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จ คุณความดี และประโยชน์อันพึงมีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดามารดา และญาติพี่น้องในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง รวมทั้งขอขอบพระคุณ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บรรณานุกรม

- เจริญ จันทลักษณ์ และผกาพรรณ สุกุลมัน. (2543). วัวชนกับคนใต้. กรุงเทพมหานคร: สถาบันสุวรรณวจากกสิกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปนัดดา ทองศรีจันทร์. (2557). ชนวัว - วัฒนธรรมภูมิปัญญาภาคใต้. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก <https://sites.google.com/site/looknampattalung/phumipayya-ni-dan-kila-kar-la-len/chn-waw>
- ปานฉัตร อารักษ์ และ กัสมา กาซ้อน. (2560). ความเสี่ยงจากการลงทุนและปัญหาของผู้เลี้ยงโคเนื้อ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2(มกราคม-มิถุนายน 2560), 63-74.
- พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์. (2557). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 131 ตอนที่ 87 ก หน้า 4 (26 ธันวาคม 2557).
- ไพศาล รุ่งชัย และคณะ. (2548). การศึกษาแนวทางการเลี้ยงวัวด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนบ้านนาเปาะ ตำบลชาติตระการ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มงคล เตชะกำพ และสุพิชฌาย์ แก้วมา. (2560). วัวชน วัฒนธรรมแดนใต้ มุมมองของนักวิชาการด้านระบบสืบพันธุ์. เรียกใช้เมื่อ 13 พฤษภาคม 2564 จาก <http://www.inewhorizon.net/southern-culture/>
- รงค์ บุญสวยขวัญ. (2559). การเมืองของการพนันวัวชนภาคใต้. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 8(2), 20-30.
- ศศิธร บุญคงแก้ว. (2561). ระบบการเลี้ยงวัวชนในภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนา การผลิตกระบือและโค สถาบันสุวรรณวจากกสิกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมกมล ศรีสมโภชน์. (2556). วิถีชุมชนคนเลี้ยววัว จังหวัดสุราษฎร์ธานี:กรณีศึกษาอำเภอพระ
แสง และอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับ
บัณฑิตศึกษา, 2(1), 222-239.

อาคม เดชทองคำ. (2543). หัวเขือกัววชน. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.

ดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดง กรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู
ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส*

DIKIR HULU: THE HERITAGE OF PERFORMING ARTS. CASE STUDY OF
BAAN DOO KU COMMUNITY, BACHO SUB-DISTRICT,
BACHO DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE

นุรไรซา วาและ

Nurraisa Walaeh

พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์

Pongprasit Onchan

เมธิรา ไกรนที

Maytira Krainatee

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.acth

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลู และศึกษาวิธีการสืบทอดดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับดีเกร์ฮูลูในเขตบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 11 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อใช้สำรวจข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู พบว่า จะประกอบด้วย 1.1) ผู้แสดง ที่จะทำหน้าที่แสดง 1.2) ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและมีลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำยรำมือ 1.3) เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงดนตรี 1.4) เพลงที่ใช้ขับร้องเพื่อประกอบการแสดงให้สมบูรณ์ และ 1.5) การแต่งกายของการแสดงดีเกร์ฮูลูที่สามารถเพิ่มสีสันของการแสดง 2) วิธีการสืบทอดดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู 2.1) ด้านการสะสมวัฒนธรรม

* Received 13 June 2021; Revised 28 June 2021; Accepted 29 June 2021

การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์การแต่งกาย เพลง และเทคนิคการขับร้อง เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ 2.2) ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม นำคณะดีกัฮูลูไปแสดงยังโรงเรียนหรือแสดงให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ดู เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม 2.3) ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ทำให้การแสดงน่าสนใจ และนำวัฒนธรรมในชุมชนไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ

คำสำคัญ: ดีกัฮูลู, การสืบทอดวัฒนธรรม, ศิลปะการแสดง, ชุมชนบ้านดุกู

Abstract

The objectives of this article were to study the components of Dikir Hulu. And to learn the method of inheritance of Dikir Hulu, Ban Dooku Community, Ba Cho Sub-district, Ba Cho District, Narathiwat Province. It is qualitative research. The key informants were two groups of people related to Dikir Hulu in Ban Du Ku District, Ba Cho Sub-district, Ba Cho District, Narathiwat Province, group 1, 11 key informants, and group 2, 5 secondary informants. Specific selection Interviews and non-participant observations were used to explore the data. Field data collection by content analysis The results of the research were as follows: 1) The composition of the Dikir Hulu in the Ban Doo Ku community was found to consist of: 1.1) performers who performed the performances, 1.2) couples who performed music and teams who performed hand dances. 1.3) the instruments used in the music performance, 1.4) the songs used for singing to complete the performance, and 1.5) the costumes of the Dikir Hulu that can enhance the color of the performances; 2) the method of inheriting the Dikir Hulu, Ban Dooku Community 2.1) Cultural collection The accumulation of culture must come from the older generation collecting musical instruments or equipment, dress, music, and singing techniques. For future generations to learn. 2.2) In terms of cultural succession, Bring the Hulu troupe to school and show them to the younger generation. For the new generation to see the value of a good culture, it brings culture to improve to match the current era. make the show exciting and bring the culture in the community to spread abroad.

Keywords: Dikir Hulu, Cultural Inheritance, Performing Arts, Baan Doo Ku Community

บทนำ

ดิเกร์ฮูลูเป็นหนึ่งในศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชายแดนใต้ตอนล่าง ศิลปะการแสดงแบบนี้มีลักษณะที่เป็นกลอนเพลงโต้ตอบ นิยมเล่นกันเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะคล้ายกับการร้องเพลงลำตัด เนื้อเพลงส่วนใหญ่เป็นภาษาพื้นถิ่นคือภาษามลายูโดยมีเสียงดนตรีร่ำมะนาประกอบจังหวะ การละเล่นนี้นิยมแสดงในงานพิธีต่างๆ ของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ เช่น พิธีสุนัต งานมาแกบูโละ งานฮารีรายอ ฯลฯ เข้าใจว่ามีขึ้นครั้งแรกในท้องที่เหนือลำน้ำปัตตานี คือ ทิศฮูลู หรือทิศเหนือ ชาวบ้านจึงนิยมเรียกการแสดงนี้ว่า ดิเกร์ฮูลู โดยจังหวัดปัตตานีถือเป็นแหล่งใหญ่ที่มีคณะดิเกร์ฮูลูเกิดขึ้นหลายคณะก่อนที่จะแพร่ขยายไปยังบริเวณใกล้เคียงเช่นบางส่วนของจังหวัดสงขลา ยะลาและนราธิวาส ปัจจุบันคณะดิเกร์ฮูลูนับว่าได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ การแสดงของบางคณะถึงกับมีการเผยแพร่ตามสื่อโทรทัศน์รายการต่าง ๆ เช่นเป็นส่วนหนึ่งในการโฆษณาของบริษัทธุรกิจโทรศัพท์ที่นำเสนอเรื่องราวของสำนักท้องถิ่นผ่านศิลปะการแสดงพื้นบ้านหลากหลายรูปแบบ เป็นต้น (เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ, 2550)

การสืบทอด หมายถึง การปลูกฝังค่านิยมที่ดี ซึ่งต้องเริ่มที่พ่อ - แม่ ควรเป็นตัวอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดีของสังคม การจัดวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการปลูกฝังและสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ตั้งแต่เด็ก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่กระทรวงศึกษา และภาคเอกชน ได้แก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ การสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอย่างจริงจังโดยประสานงานกับหน่วยงานของจังหวัดหรือท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ช่วยจัดงานฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีให้เป็นที่รู้จัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย โดยใช้การท่องเที่ยว เช่นโครงการ Unseen Thailand เที่ยวเมืองไทยไม่ไปไม่รู้ เป็นต้น (พิณทิพย์ ขาวปลื้ม, 2556)

การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชุมชนบ้านคูง เนื่องด้วยการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ย่อมก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของคนรุ่นหลัง ด้วยการศึกษาทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านเปรียบเสมือน “กระจกเงา” ที่สะท้อนให้มนุษย์ได้เร้าหันมาสำรวจและรู้จัก “รากเหง้า” ของตนเองอีกทั้งการได้ศึกษาเรียนรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อจิตสำนึกทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนบ้านคูงและประเทศชาติอย่างยั่งยืนและเข้มแข็งได้ เป็นต้น (อุษณีย์ ธูโชติ และคณะ, 2556)

ชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงพื้นบ้านเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและแฝงไว้ซึ่งความงดงามของภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดมาเป็นเอกลักษณ์สืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งลักษณะของสังคมที่มีความแตกต่างกัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งที่สำคัญของศิลปะการแสดงพื้นบ้านนั้นไม่ได้เป็นเพียงแต่เครื่องช่วยให้เกิดความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันของสังคมและยังมีอิทธิพลต่อทุก สังคมของคนอีกหลายกลุ่ม นอกจากนี้ยังจัดเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากอารมณ์และ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก เรื่องราวต่าง ๆ และวิถีชีวิตที่ดำเนินตามครรลองตามความเชื่อทางศาสนาของคนแต่ละท้องถิ่นด้วยเช่นกัน และจะมีส่วนกระตุ้นให้คนในสังคมมีจิตสำนึกและเป็นสื่อในการ ถ่ายทอดข้อมูลและรณรงค์โครงการต่าง ๆ ของรัฐสู่ชุมชนเพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจของคน ในชุมชนแต่ละท้องที่ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านได้เป็นของคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ ในพื้นที่บ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้ปรากฏศิลปะการแสดงพื้นบ้านหลายชนิดที่ยังคงสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ คือ การแสดงเพลงพื้นบ้านดิเกร์ฮูลูหรือ บางครั้งอาจเรียกว่า ลิเกฮูลู (อุษณีย์ ฐวโชติ และคณะ, 2556)

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องดิเกร์ฮูลู: การสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เพราะในปัจจุบันดิเกร์ฮูลูในพื้นที่กำลังจะสูญหายและไม่ได้มีการจัดแสดงให้เห็นเหมือนสมัยก่อนจึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดิเกร์ฮูลูและศึกษาแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ให้คงอยู่ไว้ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้ในเรื่องบริบทชุมชนหรือเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและเหมาะสมสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาวิธีการสืบทอดดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องดิเกร์ฮูลู: การสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีเกร์ฮูลูในเขตบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มที่ 1 กลุ่มคณะดีเกร์ฮูลูคือหัวหน้าและผู้ดูแลคณะดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู จำนวน 1 คน และเยาวชน (ลูกศิษย์) ในคณะดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู จำนวน 10 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางการอนุรักษ์ดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 11 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ส่งเสริมสนับสนุนดีเกร์ฮูลูคือผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 จำนวน 1 คน และผู้นำศาสนาดารุลมามูร์ จำนวน 1 คน ผู้ประสานงาน จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาเจาะ จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดุกู จำนวน 1 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดงกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาสทั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วนจึงยุติการเก็บ โดยมีวิธีการ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด แบ่งเป็น

2.1 ศึกษาเอกสารแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยอาศัยกรอบแนวคิดการวิจัยและผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวทางในการสัมภาษณ์ตามประเด็นการศึกษาเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับวิเคราะห์แนวทางการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจ
ด้านภาษา เนื้อหา

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามา
ปรับปรุงแก้ไข เพื่อเตรียมเก็บข้อมูล

2.5 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อทดลองความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนจะนำไปแก้ไขและลงเก็บรวบรวมข้อมูล
ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความงานวิจัย และ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนดังนี้

3.1 เตรียมตัวก่อนเข้าพื้นที่

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
เพื่อใช้เป็นแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเพื่อใช้แนวทางในการ
สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ขั้นตอนที่ 2 ประสานไปยังผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน
เพื่อเก็บข้อมูลการสืบทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับดีเก๋ฮูลู วิเคราะห์แนวทางการสืบทอดวัฒนธรรม
ดีเก๋ฮูลู นอกจากนี้แจ้งคณะดีเก๋ฮูลูในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสืบทอด
วัฒนธรรมดีเก๋ฮูลู

3.2 การเข้าสู่สนามพื้นที่วิจัย

3.1 การสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้
ได้ข้อมูลการสืบทอดวัฒนธรรมดีเก๋ฮูลูตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ตามประเด็น
ที่วางไว้

3.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมคือการสังเกตลักษณะทางกายภาพ
ของพื้นที่ที่ศึกษาเพื่อรับข้อมูลในระดับกว้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำผลการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมมา
เรียบเรียงแล้ววิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอ
แบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการแสดงดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

1.1 ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู ตุแกปาตง คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการร้องบทกลอนมลายูเป็นการเริ่มต้นที่จะร้องบทกลอนก่อนการแสดงอื่น ๆ ที่จะทำการแสดงต่อหลังจากตุแกปาตงขับร้องเสร็จแล้ว ตุแกลาฮูหรือโตะยะยอโร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ร้องเพลง และเพลงที่จะใช้ในการร้องนั้นจะประกอบไปด้วยเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด เช่น เพลงลูกทุ่ง สตริง หรือเพลงมาเล ตุแกกาโระ คือผู้ที่ทำหน้าที่ร้องขับกลอนสดโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือการโต้ตอบแบบสด ๆ กันบนเวทีและการแต่งกลอนแบบสด ๆ บนเวทีเพื่อการโต้ตอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการชมการแสดงผู้ได้ คือ เป็นฝ่ายที่ตั้งประเด็นขึ้นมาเพื่อแข่งขันเชาว์ปัญญากัน ซึ่งจะคล้ายคลึงกับการโต้ว่าที่นั่นเอง เพื่อให้เกิดการโต้ตอบกันไปมาในการแสดงดีเกิร์ฮูลูผู้ตอบ คือ เป็นฝ่ายตอบประเด็นที่ผู้ได้ตั้งไว้ ซึ่งประเด็นต่างๆที่ใช้ตอบจะมาจากคำถามหรือประเด็นที่มาจากผู้ได้หรือผู้ที่ตั้งประเด็นนั่นเอง และจะมีการตั้งประเด็นและการตอบไปในการแสดงดีเกิร์ฮูลูและดีเกิร์ฮูลูประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 10 กว่าคน เป็นผู้ขับร้อง 1-3 คน ส่วนที่เหลือจะเป็นลูกคู่และอาจจะมีการร้องภายนอกมาสมทบด้วยเพื่อให้เกิดสีสันและความชอบให้กับคนที่มารับชมดีเกิร์ฮูลู และเพื่อให้คนดูได้ฟังเพลงที่แปลกใหม่และต่างจากนักร้องในคณะดีเกิร์ฮูลูที่ทำการแสดง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการการแสดงดีเกิร์ฮูลู

1.2 ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู จะประกอบไปด้วย ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรี และลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือหรือนือโป๊ะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีจะประกอบไปด้วย

รำมะนาใหญ่ รำมะนาเล็ก ซ้อง ฉิ่ง ฉาบ ลูกแซ็ก ขลุ่ย แท็บ และลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำรำมือหรือนือโป๊ะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่นี้มีประมาณ 10 - 11 คน ประกอบลีลาท่าทางตามจังหวะดนตรีและมีการรำรำมือและท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเพลงและของแต่ละคณะที่จะเลือกใช้การรำรำมืออย่างไร ในเพลงไหน และในแต่ละเพลงจะมีการรำรำมือที่ไม่เหมือนกัน เป็นต้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงลูกคู่ในส่วนการรำรำมือหรือการนือโป๊ะ

1.3 เครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงเพลงในคณะดีเกิร์ฮูลูจะมีเครื่องดนตรีและการทำหน้าที่ในแต่ละเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น รำมะนาใหญ่หรือบานอฮู เป็นเครื่องดนตรีหลักทำหน้าที่ควบคุมจังหวะเครื่องดนตรีทุกชนิด ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะแบบการตีเพื่อให้ได้จังหวะ รำมะนาเล็กหรือบานออาเนาะ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ตีจังหวะกับรำมะนาใหญ่เพื่อให้เกิดจังหวะที่เข้ากับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ซ้อง เป็นเครื่องดนตรีใช้ตีจังหวะเพื่อให้ได้จังหวะและทำนอง โหม่ง ทำหน้าที่ตบแต่งเสียงดนตรีให้เข้ากับจังหวะ ลูกแซ็ก เป็นเครื่องกระทบประกอบจังหวะหรือการเขย่าเพื่อให้ได้จังหวะที่สนุกสนาน แทมบูรีน เป็นเครื่องที่ใช้โดยทั่วไปใช้เคาะประกอบจังหวะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กระทบกับฝ่ามือและการสั่นเขย่าเพื่อให้เกิดทำนอง ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบบรรเลงดนตรีไทยทั่วไปซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นำมากระทบกันเพื่อให้เกิดเสียงที่เป็นจังหวะ ฉาบ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กระทบในการขับดีเกิร์ฮูลูซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่กว่า ขลุ่ย เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป่าให้เกิดเสียงประกอบที่น่าฟังมากขึ้น ซอสามสาย เป็นเครื่องดนตรี ประเภทเครื่องสายที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการใช้คันชักสสีเข้ากับสายเพื่อให้ได้เสียงและทำนองในการแสดง เป็นต้น ดังภาพ ที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงเครื่องดนตรี

1.4 เพลง ที่ใช้ขับร้องในการแสดงตีเกร์ฮูลู จะมีเพลงนำที่ขับร้องโดยหัวหน้าคณะหรือเรียกอีกอย่างว่าปาดงซึ่งเป็นการขับกลอนก่อนการแสดงและการขับกลอนเพื่อโต้ตอบกัน เพลงร้องปกติที่ร้องโดยนักร้องทั่วไปในคณะตีเกร์ฮูลูซึ่งจะเป็นเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด จะประกอบไปด้วยเพลงลูกทุ่ง สตริง มาเลและเพลงอินโด และเพลงปิดหรือเพลงที่ใช้ร้องตอนจบการแสดงซึ่งจะใช้เพลง วาบูลในการร้องเพลงปิดซึ่งจะเป็นการร้องขอบคุณคนที่มาชมการแสดงและการกล่าวคนโทษ ซึ่งจะมีการตอบโต้เพื่อให้เกิดสีสันในการแสดง และเพลงวาบูลแคนร้องจะเป็นนักร้องคนไหนก็ได้ในการร้องเพลงนี้ เป็นต้น

1.5 การแต่งกาย ของการแสดงตีเกร์ฮูลู จะมีการแต่งกายแบบมลายูดั้งเดิม โดยการสวมใส่ชุดที่เป็นกางเกง ไม่ว่าจะผู้ชายหรือผู้หญิงจะมีการแต่งตัวที่เหมือนกัน โดยการดูจากสถานที่ที่ไปแสดง และบางสถานที่ ผู้หญิงจะแต่งตัวด้วยชุดบางนงหรือเสื้อคอกลมกับผ้าโสร่ง เพื่อให้การแต่งตัวเหมาะสมกับสถานที่ที่ไปแสดง และจะมีการโพกหัว ด้วยผ้าขาวม้าโกลก (กายนลี่อะปะอะ) เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของสามชายแดนใต้ และผ้าที่ใช้ตัดเย็บชุด จะใช้ผ้าสำหรับตัดชุดมลายูหรือผ้าบาติกในการตัดชุด และจะเลือกสีที่มีความเด่นชัดในการตัดชุด เพื่อความเด่นชัดตอนแสดง และสร้างสีสันจากการแต่งตัวให้น่าชื่นชมมากขึ้น

ภาพที่ 4 แสดงการแต่งกายของการแสดงดีเกิร์ฮูลู

2. วิธีการสืบทอดดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

2.1 ด้านการสะสมวัฒนธรรม การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการขับร้องและการแสดงดีเกิร์ฮูลู ให้ลูกหลานได้รู้จักและจะอธิบายวิธีการขับร้อง การแต่งกายสำหรับการดีเกิร์ฮูลู หรือเพลงที่ใช้ในการขับร้องในการแสดง และการรำร่ายมือเพื่อประกอบการแสดงของแต่ละเพลง เพื่อไม่ให้เกิดการหลงลืมวัฒนธรรมเดิมจากคนเก่า ๆ ที่เคยสะสมกันมา และการที่จะสะสมวัฒนธรรมต่อไปได้นั้นต้องมีคนที่รับต่อหรือการที่นำการแสดงไปแสดง เพื่อก่อให้เกิดความสนใจหรืออยากที่จะเข้ามาเพื่อสะสมต่อหรือจะเป็นการสะสมวัฒนธรรมโดยการจัดห้องเรียนเกี่ยวกับศิลปะการแสดงดีเกิร์ฮูลูอย่างละเอียด เพื่อให้เยาวชนหรือเด็กนักเรียนได้เข้าไปศึกษาได้ เพื่อให้เด็กๆเยาวชนอยากที่จะสะสมต่อไป

2.2 ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการที่นำคณะดีเกิร์ฮูลูไปแสดงยังโรงเรียนหรือแสดงให้ลูกหลานดู เพื่อให้เกิดความชอบในการแสดงนี้หรือชอบวัฒนธรรมพื้นบ้านของบ้านตัวเอง โดยการส่งเสริมเยาวชนรุ่นใหม่โดยการส่งเสริมเพื่อให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม หรือการปลูกฝังจิตสำนึกและความชอบหรือสนใจในการที่จะสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อให้มีอยู่ให้นาน โดยการเชิญชวนเยาวชนรุ่นใหม่มาฟังและการบอกเล่าความเป็นมาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่จำเป็นจะต้องสืบทอดต่อไปให้ได้ยู่ได้นานและไม่หลงลืม หรือจะเป็นการเชิญชวนเยาวชนที่สนใจในวัฒนธรรมดังกล่าว มาฟังการบรรยายหรือการชวนชวน เพื่อให้ได้สมาชิกใหม่เข้าร่วมคณะ เป็นต้น

2.3 ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและการแสดงเพื่อให้คนสมัยใหม่ได้ชมการแสดง โดยที่มีการปรับปรุงมาแล้ว และนำวัฒนธรรมในชุมชนไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันและการร่วมกันสร้างเครือข่ายวัฒนธรรม และการปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการแสดงเพื่อให้เข้าใจในการแสดงได้ทั่วถึง เพื่อเป็นศูนย์กลางประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชน หรือการปรับปรุงวัฒนธรรมโดยการจัดการปรับปรุงหลักสูตรการสอนให้เป็นรายวิชา เพื่อสามารถศึกษาวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่โดยไม่หลงลืม และการเผยแพร่โดยการเผยแพร่ผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น ยูทูบ เฟสบุค หรือการเผยแพร่ผ่านทางแผ่นซีดี และการเผยแพร่ผ่านงานกิจกรรมต่างๆไม่ว่าจะเป็นงาน ชุมชน อำเภอ หรืองานเลี้ยงต่างๆ เช่น งานแต่งหรืองานมาเกบุญโละ งานเข้าสู่นต เป็นต้น และทั้งนี้ การปรับปรุงการใช้เพลงที่ร้อง เลือกใช้เพลงที่ให้แง่คิดชีวิต เพื่อการเผยแพร่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการรับชมได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการแสดงดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านตุ๊ก ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

1.1 ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู พบว่า ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลูประกอบไปด้วย ตุแกลปาตง ตุแกลลาฮู ตุแกลกาโระ ผู้โต้ และผู้ตอบ และจะมีนักดนตรีหรือลูกคู่ และลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือ ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู จะประกอบไปด้วยผู้แสดงที่เป็นลูกคู่ประมาณ 10 - 20 คน โดยการเล่นเป็นหมู่คณะหรือเป็นวง และจะมีการร้องเพลงที่เป็นเพลงของคณะตัวเองในการแสดง และเพลงของวงอื่นมาร่วมแสดง เพื่อสร้างความสนุกสนานในการแสดงดีเกิร์ฮูลู ตามการศึกษา ลีเกฮูลู: การศึกษาเชิงประวัติรูปแบบและการพัฒนาศักยภาพ ได้กล่าวว่า คณะดีเกิร์ฮูลู จะมีการตั้งวงหรือตั้งคณะ คล้าย ๆ กับการตั้งวงลำตัดหรือเพลงฉ่อยของภาคกลาง ประเทศไทย คณะหนึ่ง ๆ จะมีลูกคู่ประมาณ 10 - 20 คน โดยมีผู้ร้องเพลงที่อยู่ประจำคณะ บางคณะอาจมีนักร้องจากภายนอกวงมาเล่นสมทบ ส่วนผู้ขับกลอนลีเกฮูลูนั้น ส่วนใหญ่มักเป็นศิลปินอิสระ เมื่อรับงานมาแล้วผู้ขับกลอนดีเกิร์ฮูลูสามารถเลือกคณะลูกคู่ที่มาร่วมแสดงได้ตามที่ตนเองพอใจ นอกจากนี้ในการแสดง บรรดาผู้ชมสามารถร่วมสนุกกับคณะดีเกิร์ฮูลู ได้หากทางคณะดีเกิร์ฮูลูอนุญาต ซึ่งคล้าย ๆ กับการเล่นเพลงบอกภาคใต้ที่คนดูสามารถเข้าร่วมได้อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วคณะลีเกฮูลูมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ขับกลอนดีเกิร์ฮูลู คณะลูกคู่ดีเกิร์ฮูลู (เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ, 2550)

1.2 ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู พบว่า ลูกคู่ในคณะ จะประกอบไปด้วยลูกคู่ที่ทำการเล่นดนตรีกับลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือหรือนือโป๊ะ และการร่ายรำมือที่เป็นเอกลักษณ์ของคณะนั้น ๆ ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู ซึ่งจะประกอบไปด้วยลูกคู่ที่เป็นนักดนตรีกับลูกคู่ที่ทำหน้าที่

ร้ายรำมือหรือนือเปาะ ที่จะทำหน้าที่ในการประกอบท่าทาง ตามจังหวะเพลง ซึ่งแต่ละท่าที่ใช้อยู่ที่เพลงที่ใช้ร้อง ซึ่งจะไม่เหมือนกัน และจะมีลูกคู่ทั้งหมด 10 - 20 คน ในคณะ ที่มีหน้าที่แตกต่างกันไป ดังคำกล่าวที่ว่า ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลูมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ลูกคู่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและลูกคู่ทำหน้าที่ร้ายรำมือ บางคน ลูกคู่ทั้ง 2 ประเภทนี้ไม่ได้อยู่ในคณะเดียวกันกับผู้แสดงอาจจะอยู่กันคนละพื้นที่แต่จะถูกเรียกเชิญหรือว่าจ้างให้มาทำหน้าที่เป็นครั้งคราว (ยะพา เจะนิ และคณะ, 2557)

1.3 เครื่องดนตรี พบว่า เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงดีเกิร์ฮูลู ประกอบไปด้วย รำมะนาใหญ่หรือบานอฮูป รำมะนาเล็กหรือบานอานะ ฆ้อง โหม่ง ลูกแซ็ก แหมบูริน ฉาบ ฉิ่ง ขลุ่ย ซอสามสาย ซึ่งแต่ละประเภทจะมีหน้าที่และจังหวะที่แตกต่างกัน และดนตรีหรือเครื่องที่ใช้แสดงดีเกิร์ฮูลูจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ซึ่ง สุธี เทพสุทวิวงศ์ เรื่อง วิถีและพลังของลิเกฮูลูในจังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า มีเครื่องดนตรีประมาณ 7 - 8 ชนิดประกอบด้วย รำมะนาใหญ่ รำมะนาเล็ก ฆ้อง โหม่ง ฉิ่ง ฉาบ ลูกแซ็ก และขลุ่ย (ซึ่งจะมีหรือไม่ก็ได้) ซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชนิดจะสอดประสานเสียงกันได้ไพเราะเพียงใดขึ้นอยู่กับฝีมือการฝึกซ้อมภายใน คณะด้วย (สุธี เทพสุทวิวงศ์, 2546)

1.4 เพลง พบว่า เพลงที่ใช้แสดงดีเกิร์ฮูลู จะมีเพลงที่ร้องโดยหัวหน้าคณะคือเรียกว่า ปาตงหรือการขับกลอนมลายู อาจจะเป็นกลอนที่มีคนแต่งมาก่อนแล้วหรือการแต่งสดๆกันบนเวที และเพลงที่ร้องโดยนักร้องคณะ อาจจะเป็นเพลงที่ใช้ร้องทั่วไป เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงมาเล และเพลงวาบูนแล ที่จะถูกขับร้องก่อนจบการแสดง ซึ่ง อ้อมดาว ลอยสุวรรณ ศึกษาเรื่อง บทบาทของดีเกิร์ฮูลูต่อการพัฒนาในจังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า สำหรับเพลงประกอบที่ใช้ในการแสดงดีเกิร์ฮูลูเป็นสิ่งที่นักร้องจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้า โดยอาจจะใช้เพลงเก่าที่มีผู้แต่งแต่งไว้อยู่แล้ว หรืออาจจะแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ก็ได้แต่จะต้องฝึกซ้อมล่วงหน้าก่อนออกแสดง ซึ่งจะแตกต่างจากกลอนสดซึ่งหัวหน้าจะใช้ปฏิภาณไหวพริบคิดขึ้นสด ๆ ในการแสดงทั้งนี้นักร้องอาจจะมีคณะประจำหรือนักร้องอิสระไม่สังกัดคณะใดก็ได้ ซึ่งมีหลายคนที่ยึดอาชีพร้องเพลงด้วย (อ้อมดาว ลอยสุวรรณ, 2559)

1.5 การแต่งกาย พบว่า การแต่งกายของผู้ชายกับผู้หญิง จะแต่งตัวเหมือนกันโดยมีเสื้อกับกางเกง เป็นชุดมลายู แต่บางพื้นที่ จะแต่งชุดبانง หรือจะเป็นเสื้อคอกลมกับผ้าโสร่ง และชุดจะมีการนิยมใส่ชุดเป็นสีที่ฉูดฉาด เพื่อเพิ่มสีสันในการแสดง การแต่งกายของการแสดงดีเกิร์ฮูลู มีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ที่เป็นมลายู โดยการแต่งตัว ใส่ชุดมลายูผู้หญิงจะมีการใส่ชุดบานง ผู้หญิงกับผู้ชายมีการแต่งตัวเหมือนกันโดยการใส่ เสื้อ กางเกง แต่บางโอกาสจะมีการใส่เสื้อกับผ้าโสร่ง ในการแสดงดีเกิร์ฮูลู ดังการศึกษาเรื่อง ลิเกฮูลู: กรณีศึกษาคณะอาเนาะปะ อุมาร อาเนาะปูยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า การแต่งกายในการแสดงลิเกฮูลู สมัยก่อนมักแต่งชุดอย่างชาวบ้านทั่วไป คือ โปกหัว สวมเสื้อคอกลม

นุ่งผ้าโสร่ง บางครั้งเห็นบกริช หรือ ขวาน เพื่อเอาไว้มขวัญคู่ต่อสู้ ต่อมามีการแต่งกายแบบ “รำซึละ” แต่ไม่เห็นหรือถือกริช บางทีอาจจะเห็นขวานก็มีแต่ในปัจจุบันนิยมแต่งกายแบบไทยมุสลิมทั่ว ๆ ไป หรือแบบสมัยนิยม แต่ก็ไม่ทิ้งการแต่งกายตามแบบบัญญัติในอิสลาม (ณัฐพร หอมแ่ม, 2548)

2. วิธีการสืบทอดดีเกียรติกุศลชุมชนบ้านคูง ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

2.1 ด้านการสะสมวัฒนธรรม พบว่า การสะสมวัฒนธรรมจะต้องสะสมวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนๆเก็บสะสมกันมา เพื่อให้สามารถสะสมได้มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้คนในปัจจุบันได้ชมและศึกษา หรือการปลูกฝังความคิดให้เยาวชนอยากสะสมวัฒนธรรมต่อไป การสะสมวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญกับคนรุ่นหลังที่ควรใส่ใจหรือตระหนักถึงให้มาก เพื่อจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมนั้น หรือก่อให้เกิดความรัก ห่วงเห่นของวัฒนธรรมเพื่อให้คงอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ประโยชน์แก่การศึกษาของวัฒนธรรม ตามการศึกษาเรื่อง การศึกษาการรับรู้ของชุมชนต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมในเขตเมืองกรณศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง ได้กล่าวว่า ซึ่งความสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริโดยสรุปว่า การอนุรักษ์มรดกของชาติต้องกระทำเพื่อรักษาเกียรติของภูมิของชาติและเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในทางศิลปวัฒนธรรม ทำให้คนในชาติได้รู้จักรากเหง้าและเอกลักษณ์ความเป็นชาติของตน ทำให้เกิดความภูมิใจซึ่งนำไปสู่ความคิดในการช่วยปกป้องรักษาชาติของตนไว้ (ทะนงศักดิ์ วิกุล, 2547) รวมทั้งยังมีงานวิจัยของ พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ เรื่อง การศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาแดงเหนือเชียงรากน้อย ได้กล่าวว่า การอนุรักษ์หรือการดำรงมรดกทางวัฒนธรรมหรือการสะสมวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่คนรุ่นหลังควรที่จะใส่ใจหรือตระหนักถึงให้มาก เพราะ มรดกทางวัฒนธรรมจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ และยังก่อให้เกิดความผูกพันกันหรือความรักในชาติของตนส่งผลไปถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการคงอยู่ของชาตินั้น ๆ ซึ่งหลักการที่สามารถทำได้คือ การสะสมและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป (พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ, 2557)

2.2 ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม พบว่า การสืบทอดทางวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดผ่านรูปแบบที่ได้รับและการสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้และเรียนรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม โดยการเชิญชวนให้มารับชมการแสดงหรือการอธิบาย เพื่อให้ได้สืบทอดกันไปสู่รุ่นหลังในอนาคต การจัดการแสดงให้เยาวชนได้ยังคงชมต่อไป เพื่อให้เกิดความสนใจและเพื่อทำให้เกิดความอยากสืบทอดวัฒนธรรมเพื่อให้อยู่คงอยู่ต่อไป ดังงานวิจัยของ ชนาวิ ดลรัฐ เรื่อง การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมบุญสงกรานต์ ได้กล่าวว่า เพื่อพัฒนาการศึกษา

ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้สืบทอดทางวัฒนธรรม หากมองในแง่มุมมองของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจะเน้นการมองจากมุมมองของผู้ถ่ายทอด คือการส่งผ่านรูปแบบและเนื้อหาของวัฒนธรรมในลักษณะที่ตัวได้รับอะไรมาก็ส่งผ่านไปอย่างนั้น มีอย่างไรก็ส่งไปอย่างนั้น แต่หากมองในแง่มุมมองของการสืบทอดทางวัฒนธรรมจะเน้นการมองจากมุมมองของผู้รับการถ่ายทอด คือการที่ได้รับมาอย่างไรก็ลองพยายามนำไปถ่ายทอดให้เหมือนต้นแบบมากที่สุด (ชนาวี ดลรัฐ และคณะ, 2560)

2.3 ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม พบว่า การปรับปรุงวัฒนธรรมเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและการเผยแพร่วัฒนธรรม โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ การปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรมคือการปรับให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความสะดวกต่อคนในปัจจุบันซึ่งการปรับปรุงและการเผยแพร่โดยกระแสปัจจุบันคือกระแสโลกออนไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเผยแพร่ ตามการศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น: ศึกษากรณีงานประเพณีสงกรานต์พระประแดง อำเภพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้กล่าวว่า การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมได้อธิบายถึงกระบวนการ ยอมรับเอานวัตกรรมของการเผยแพร่วัฒนธรรมหรืออิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาสู่วัฒนธรรมซึ่งก่อนตัดสินใจยอมรับเอาวัฒนธรรมใหม่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์และความสอดคล้องกับวัฒนธรรมเดิมในท้องถิ่น (สรเรเกียรติ กุลเจริญ, 2558)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา ดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดง กรณีศึกษาชุมชนบ้านดุก ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า องค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลู ประกอบด้วย 1) ผู้แสดงดีเกร์ฮูลู ตุแกปาตง คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการร้องบทกลอนมลายูเป็นการเริ่มต้นที่จะร้องบทกลอนก่อนการแสดงอื่น ๆ ตุแกลาซุหรือโต๊ะยอโร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ร้องเพลง ตุแกกาโระ คือผู้ที่ทำหน้าที่ร้องขับกลอนสดโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือการโต้ตอบแบบสด ๆ 2) ลูกคู่ในคณะดีเกร์ฮูลู จะประกอบไปด้วย ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำรำมือหรือนือโป๊ะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรี 3) เครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงเพลงในคณะดีเกร์ฮูลูจะมีเครื่องดนตรีและการทำหน้าที่ในแต่ละเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น รำมะนาใหญ่หรือบานอฮู รำมะนาเล็กหรือบานออาเนาะ ช้อง ฉิง ฉาบ ลูกแซ็ก ขลุ่ย แท็บ 4) เพลง ที่ใช้ขับร้องในการแสดงดีเกร์ฮูลู จะมีเพลงนำที่ขับร้องโดยหัวหน้าคณะหรือเรียกอีกอย่างว่าปาตงซึ่งเป็นการขับกลอนก่อนการแสดงและการขับกลอนเพื่อโต้ตอบกัน เพลงร้องปกติที่ร้องโดยนักร้องทั่วไปในคณะดีเกร์ฮูลูซึ่งจะเป็นเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด จะประกอบไปด้วยเพลงลูกทุ่ง สตริง มาเลและเพลงอินโด 5) การแต่งกาย ของการแสดงดีเกร์ฮูลู จะมีการแต่งกายแบบมลายูดั้งเดิม โดยการสวมใส่ชุดที่เป็นกางเกง ไม่ว่าจะผู้ชายหรือผู้หญิงจะมีการแต่งตัวที่

เหมือนกัน โดยการดูจากสถานที่ที่ไปแสดง ส่วน วิธีการสืบทอดดีเก๋าสู่ชุมชนบ้านดูภู

1) ด้านการสะสมวัฒนธรรม การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ 2) ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม นำคณะดีเก๋าสู่ไปแสดงยังสถานที่ต่าง ๆ แสดงให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ดู เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ดีงาม และเกิดความรู้สึกที่จะสืบสานต่อไป 3) ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ทำให้การแสดงน่าสนใจ จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) จากผลการวิจัยทำให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดง และเพื่อนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ 1.2) ทำให้ทราบถึงข้อผิดพลาด เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายในการแสดงดีเก๋าสู่ 2.2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับลูกคู่ในการแสดงดีเก๋าสู่ 3) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 3.1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงของดีเก๋าสู่เพื่อให้มีอยู่จนถึงรุ่นต่อไป 3.2) คนในชุมชนควรให้ความสำคัญกับศิลปะการแสดงดีเก๋าสู่และจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้ชมต่อไป 4) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน 4.1) ควรมีการบูรณาการดีเก๋าสู่ให้เป็นรายวิชาการสอนกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 4.2) ควรมีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ดีเก๋าสู่เพื่อสร้างเป็นอาชีพให้กับคนในชุมชน

บรรณานุกรม

- ชนาวี ดลรัฐ และคณะ. (2560). การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมบุญสงกรานต์ เพื่อพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา. วารสารชุมชนวิจัย, 1(3), 95-109.
- ณัฏฐาพร หอมแหม่ม. (2548). ลิเกฮูลู่:กรณีศึกษาคณะอาเนาะป อุมาร อาเนาะปูยู อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทะนงศักดิ์ วิกุล. (2547). การศึกษาการรับรู้ของชุมชนต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมในเขตเมืองกรณีศึกษา เขตเทศบาลนครลำปาง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ. (2550). ลิเกฮูลู่: การศึกษาเชิงประวัติรูปแบบและการพัฒนาศักยภาพ. ใน (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

- พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ. (2557). การศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาแดงเหนือ เชียงรากน้อย. ใน (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พินทิพย์ ขวบลี้ม. (2556). การสืบทอดวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญใน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางค์วิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยะพา เจณี และคณะ. (2557). บทบาทเพลงพื้นบ้านดิเก๋ฮูลู่ในการเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สรเกียรติ กุลเจริญ. (2558). การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น: ศึกษากรณีงานประเพณีสงกรานต์พระประแดง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธี เทพสุทรวงศ์. (2546). วิถีและพลังของลิเกฮูลู่ในจังหวัดปัตตานีปัตตานี. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อ้อมดาว ลอยสุวรรณ. (2559). บทบาทของดิเก๋ฮูลู่ต่อการพัฒนาในจังหวัดยะลา. ใน (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- อุษณีย์ ธวัชโชติ และคณะ. (2556). วัฒนธรรมอาหารไทย: ภาคใต้. นนทบุรี : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี*

NON-TRADITIONAL THREATS IN PHETCHABURI

อนุชา พละกุล

Anucha Bhalakula

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phetchaburi Buddhist College, Thailand

ดาวณา เกตุทอง

Dawnapa Kettong

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar, Thailand

E-mail: puen29.11986@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี แนวทางการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา ใช้วิธีวิจัยเชิงผสมผสานจากการศึกษาเอกสาร วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำรา เอกสารวิชาการ วารสาร และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 26 รูป/คน การอภิปรายกลุ่ม จำนวน 10 คน และแบบสอบถาม จำนวน 206 ชุด ผลการวิจัยพบว่า 1) ภัยคุกคามด้านการเมืองการปกครอง คือ ความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ ระหว่างกลุ่มอนุรักษ์กับกลุ่มพัฒนา แต่สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยระดับท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้ชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม 2) ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ อาทิ ความยากจน กล่าวคือเกษตรกรถูกเอาเปรียบด้วยวิธีการต่าง ๆ จากพ่อค้าคนกลางและนายทุน ควรแก้ไขโดยโครงการรัฐ อาทิ โครงการแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร โครงการแก้ปัญหาน้ำท่วม โครงการไทยนิยมยั่งยืน โครงสร้างพื้นฐาน ระบบการจัดการน้ำและการคมนาคม โดยการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ภัยคุกคามด้านสังคมและวัฒนธรรม อาทิ ยาเสพติด (ผู้ค้า/จำหน่าย) เทคโนโลยีสารสนเทศ (มือถือ/อุปกรณ์สื่อสารสมัยใหม่) 4) ภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การเผาป่า ปัญหาขยะล้นเมือง และการบุกรุกที่สาธารณะ เพราะเป็นต้นตอสร้างมลพิษและทำลายสภาพแวดล้อมที่รุนแรง การแก้ปัญหาคือการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ภัยคุกคามด้านโรคระบาด ได้แก่ ปัญหาการอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

* Received 12 June 2021; Revised 29 June 2021; Accepted 29 June 2021

ซึ่งเข้าสู่ระลอกที่ 3 ของประเทศไทย ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ติดเชื้อเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่วัคซีนยังไม่อาจสร้างความเชื่อมั่นได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ภัยคุกคาม, รูปแบบ, จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

The objectives of this article were to analyze the impact of new threats in Phetchaburi Province. Prevention guidelines and troubleshooting using integrated research methods from the study of documents, thesis, research reports, textbooks, academic documents, journals and related sources. There were 26 key informants/person, a group discussion of 10 people, and a questionnaire of 206 sets. The results showed that 1) the threat to politics and governance was conflict of interest. between conservation groups and development groups but can negotiate at the local level by providing opportunities for villagers in each locality to participate; 2) economic threats such as poverty, that is, farmers are exploited by various means; from middlemen and capitalists Should be solved by government projects, such as projects to solve the problem of informal debt. food solution project Sustainable Thai Niyom Project infrastructure Water and Transportation Management System by transforming the policy into more effective practice. 3) Social and cultural threats such as drugs (traders/distributors), information technology. (Mobile phones/modern communication devices) 4) Threats to natural resources and the environment such as forest burning, urban waste problems. and public invasion Because it is a pollutant and destroys the harsh environment. The solution is to build a strong community. Management according to the principles of good governance and effective law enforcement; and 5) epidemic threats, including emerging and re-emerging problems, especially the spread of the COVID-19 virus Which enters the third wave of Thailand, which tends to have an increasing number of addicts. The vaccine has yet to be truly reassuring.

Keywords: Threat, Pattern, Phetchaburi Province

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 52 บัญญัติให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตที่ประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ราชกิจจานุเบกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 คณะรัฐมนตรี จัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติขึ้นตามข้อเสนอแนะของสภาความมั่นคงแห่งชาติประกอบด้วย มาตรา 14 (พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559, 2559) บัญญัติให้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ต้องมีสาระครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหารกับเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และอย่างน้อยต้องกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ คือ หนึ่งการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สองการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติ สามการพัฒนากระบวนการเตรียมพร้อมแห่งชาติและศักยภาพการป้องกันประเทศ และสี่การรักษาความมั่นคงภายในประเทศและระหว่างประเทศ (พระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559, 2559)

พระบรมราชโองการประกาศให้ใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติแล้ว ให้คณะรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี ใช้เป็นกรอบแนวทางหรือดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนนิติบัญญัติ การกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ แผนบริหารวิกฤตการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ หรือกำหนดแผนงาน หรือโครงการ ที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ หรือการปฏิบัติราชการอื่นใด ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำยุทธศาสตร์ หรือแผนด้านความมั่นคงเฉพาะเรื่อง หรือการกำหนดโครงการ ให้เป็นไปตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (คณะรัฐมนตรี, 2546)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การป้องกัน และแนวทางแก้ไข โดยเฉพาะภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี โดยจะนำมาตรการของรัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ องค์ความรู้ทางทางด้านต่างๆ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการ

วิเคราะห์แก้ไขปัญหา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการบูรณาการทางวิชาการ และการกลมเกลียว
กลุ่มบุคคลเป้าหมายในท้องถิ่น เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวตระหนักถึงแนวทางการป้องกัน
การป้องกัน และการต่อต้านภัยคุกคามนำไปสู่การรักษาความมั่นคงของสังคมไทยในท้องถิ่นให้พ้น
จากภัยคุกคามได้แบบยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ถึงผลกระทบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยใช้วิธีการวิจัย
แบบผสมผสาน ทั้งในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ
(Qualitative Research) ใช้ทั้งในเชิงเอกสารและข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการสัมภาษณ์ จาก
การสังเกตการณ์ในพื้นที่ และจากการแจกแบบสอบถาม เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของภัย
คุกคามรูปแบบใหม่ที่บ่งชี้ว่าเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ วิธีการและแนวทางการจัดการที่
เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของภาครัฐและชุมชนในสังคมไทย และผลกระทบของภัย
คุกคามรูปแบบใหม่ต่อสังคมไทยและแนวทางป้องกัน แก้ปัญหา นำไปสู่การรักษาความ
ปลอดภัยหรือความมั่นคงในรูปแบบที่ยั่งยืน ส่วนการนำเสนอข้อมูลดำเนินการด้วยวิธีการที่มี
ลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ซึ่งต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย และจัดทำเป็นเอกสารสรุปผลการวิจัยออกเผยแพร่ตามหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้านพื้นที่ ใช้จังหวัดเพชรบุรีเป็น
พื้นที่หลัก ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บุคคลทุกที่อยู่ภาคีรัฐส่วนกลาง ภาคีรัฐส่วนภูมิภาค
หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ 8 อำเภอของจังหวัดเพชรบุรี คือ 1) อำเภอเมือง
เพชรบุรี 2) อำเภอเขาย้อย 3) อำเภอหนองหญ้าปล้อง 4) อำเภอชะอำ 5) อำเภอยาง
6) อำเภอบ้านลาด 7) อำเภอบ้านแหลม และ 8) อำเภอแก่งกระจาน สำหรับเครื่องมือและ
วิธีการศึกษาหลักโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 26 รูป/คน การอภิปรายกลุ่ม
(Focus group) จำนวน 10 คน และตอบแบบสอบถามจากประชากรในพื้นที่จำนวน 206 ชุด
(บุญชม ศรีสะอาด, 2561)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุป
ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ภัยคุกคามด้านความมั่นคง ภัยคุกคามด้านสังคม ภัยคุกคาม

ด้านเศรษฐกิจ ภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภัยคุกคามด้านโรคระบาด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ภัยคุกคามด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 1) ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขาชัยวันเป็นเขตอุตสาหกรรม พื้นที่อำเภอชะอำและอำเภอเมืองเป็นเมืองท่องเที่ยว และเป็นประตูทางผ่านไปสู่จังหวัดภาคใต้ จึงมีผู้หลบหนีเข้าเมืองหลบซ่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน ประมาณ 2,300,000 กว่าคน ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2563 เรื่อง การผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ (กัมพูชา ลาว เมียนมา) สามารถอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายเป็นกรณีพิเศษภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ และ 2) ปัญหาความแตกแยกทางความคิดในสังคม การเมืองการปกครองของจังหวัดเพชรบุรีไม่มีความรุนแรงถึงขั้นแตกแยก ความขัดแย้งที่ปรากฏส่วนมากเป็นความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ อาทิ ผู้ประกอบอาชีพทำนาข้าว ผู้ประกอบอาชีพนากุ้ง ซึ่งแก้ไขได้โดยภาครัฐและฝ่ายปกครองในท้องถิ่น ใช้อำนาจตามกฎหมายเข้าไปไกล่เกลี่ย ส่วนความขัดแย้งทางความคิดลักษณะที่เป็นนามธรรม คือ แนวความคิดของกลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มที่ต้องการพัฒนา อาทิ ความขัดแย้งเรื่องการจัดขยะ การสร้างถนนเข้าไปในเขตอนุรักษ์ป่าที่เขาพะเนินทุ่ง ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นว่าจะได้รับประโยชน์ในสังคมโดยรวม และไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

2. ภัยคุกคามด้านสังคม ประกอบด้วย 1) ปัญหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นเสมือนวัตถุเสพติดชนิดหนึ่ง การดำเนินการอาจทำได้โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้สังคมทราบถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือ เพราะขณะใช้งานจะแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าสามารถทำลายเนื้อเยื่อ สายตาและระบบประสาทได้ ทำลายความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวและสังคม และยังเป็นต้นเหตุของอาชญากรรม ความรุนแรงต่างๆ เพราะผู้ใช้สามารถเข้าถึงสื่อไม่เหมาะสมได้สะดวก อาทิ สื่อลามกอนาจาร สื่อผิดกฎหมาย อาทิ การแชร์ข้อมูลที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เป็นต้น 2) ปัญหายาเสพติด ได้แก่ ยาบ้าซึ่งมีระบาดอยู่ทั่วไป ยาไอซ์ระบาดอยู่มากตามสถานที่ท่องเที่ยว เป็นภัยคุกคามที่ทำลายสุขภาพ ความสามารถของบุคคล ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความปลอดภัยของสังคมและความมั่นคงของชาติ 3) ปัญหาความยากจน ประชากรยังคงมีหนี้สินและไม่มียานทำงานจำนวนมาก กล่าวคือผู้ที่อยู่ในวัยทำงานไม่มียานทำงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลือกงานและไม่ต้องการทำงานหนัก งานยาก และงานสกปรก ประกอบกับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้การดำรงชีพในปัจจุบันค่าใช้จ่ายสูง ก่อให้เกิดหนี้เป็นสินหลายช่องทาง โดยเฉพาะเกษตรกรยังคงตกอยู่ในภาวะยากลำบาก ทั้งจากปัญหาค่าครองชีพสูง ค่าปุ๋ย ค่าวัสดุทางการเกษตร และขาดที่ทำกินที่เป็นของตนเองและ

4) ปัญหาเด็กแว้นยามวิกาล คือ เยาวชนออกมาจับกลุ่มแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนนสาธารณะในเวลากลางคืน ทั้งบนถนนสายหลัก (เพชรเกษม) ถนนสายรอง และถนนระหว่างหมู่บ้านบางพื้นที่ กีดขวางการจราจรหรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เป็นลักษณะประจำ เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน และรบกวนการพักผ่อนของชาวบ้านทั่วไป

3. ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ที่สำคัญเกิดจากนักการเมืองการปกครองและข้าราชการที่ไม่มีความซื่อสัตย์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ จึงมีการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งหรือหน้าที่แสวงประโยชน์ให้กับตนเองและพรรคพวก

4. ภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) ปัญหาขยะมูลฝอย ผู้บริหารท้องถิ่นส่วนหนึ่งเห็นว่าการสร้างเตาเผาขยะน่าจะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะภายในชุมชนได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะหากสามารถแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าได้จะมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวยังถูกต่อต้านคัดค้านจากชุมชนที่เป็นที่รองรับขยะทุกแห่งจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ ปัจจุบันควรส่งเสริมและนำการดำเนินการแก้ปัญหาของบางชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาขยะของชุมชนของตนเอง อาทิ หมู่บ้านหัวทุ่ง-ทุ่งพร้าวพัฒนา อำเภอท่ายาง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมืองเพชรบุรี ซึ่งมีการบริหารจัดการกับขยะในชุมชนของตนเอง โดยการตั้งธนาคารขยะแล้วนำไปขาย หรือใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นตัวอย่างแล้วขยายผลนำไปดำเนินการกับชุมชนอื่น ๆ 2) ปัญหาอุทกภัย ตั้งแต่ปี 2561 ภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ร่วมมือกันแก้ปัญหาอุทกภัยของจังหวัดเพชรบุรี โดยการดำเนินการระบายน้ำบริเวณต้นน้ำ ให้ไหลลงทะเลก่อนไหลเข้าเมือง ในเขตเมืองหรือเขตเทศบาล ควรสร้างเขื่อนป้องกันน้ำเข้าพื้นที่เศรษฐกิจ และขุดลอกทำความสะอาดแม่น้ำ ป้องกันการสกปรกหรือกีดขวางเส้นทางระบายน้ำตลอดสาย ขณะที่ชุมชนที่อยู่ช่วงปลายแม่น้ำที่อำเภอบ้านแหลม ติดตั้งเครื่องสูบช่วยเร่งการระบายน้ำสู่ทะเลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัจจุบันโครงการขุดลอกแม่น้ำเพชรตลอดสายเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังคงมีความเสี่ยงหากปีที่มีน้ำฝนตกลงมาก 3) ปัญหาขยะมลพิษ คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ขยะโรงงาน พลาสติก และขยะเน่าเสียทำลายสิ่งแวดล้อม ภาครัฐและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบ แล้วแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย อาทิ มลพิษที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม มีมาตรการควบคุมโรงงานภายใต้กรอบของ EIA ซึ่งเป็นการช่วยหาทางป้องกันผลกระทบในทางลบด้านสิ่งแวดล้อม ที่อาจเกิดขึ้นในโครงการต่าง ๆ EIA จะทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ ว่าสมควรให้มีการดำเนินโครงการนั้นต่อไปหรือไม่ โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ปัญหาน้ำเน่าเสีย ต้องมีมาตรการตรวจสอบและรณรงค์ให้ประชากร หรือผู้ประกอบการ ธุรกิจส่วนตัวที่อยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ใช้บ่อบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยน้ำลงสู่แม่น้ำลำคลอง สาธารณะ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการได้ เพราะการลงทุนทำบ่อบำบัดที่จะนำมาใช้ใน ระดับครอบครัวราคาไม่ได้แพงจนเกินไป 5) ปัญหาไฟฟ้า ส่วนมากเป็นไฟที่เกิดจากการกระทำ ของคนเพียงหวังผลประโยชน์บางอย่าง อาทิ ล่าสัตว์ป่า เก็บเห็ด ยอดผักอ่อน หึงออกออกมา หลังจากไฟไหม้ ซึ่งไม่คุ้มค่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชุมชน 6) ปัญหา อาหารเร่งการเจริญเติบโตและอาหารขยะ คือ อาหารที่ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ อาหาร บางชนิดมีสารเคมีเป็นอันตรายเจือปน อาทิ สารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง เมื่อบริโภคมาก ๆ อาจทำให้เกิดโรคมะเร็งเนื้อกระดูก โรคหัวใจ โรคอ้วน โรคเบาหวาน และโรคซึมเศร้า 7) ปัญหา การบุกรุกที่สาธารณะในพื้นที่อนุรักษ์ คือ ความขัดแย้งทางความคิดของฝ่ายอนุรักษ์กับ ฝ่ายพัฒนา อาทิ ชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณเขาพะเนินทุ่งชุมชนคัดค้าน ฝ่ายเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ที่ต้องการเข้าไปพัฒนาถนนเส้นทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง เพื่อประโยชน์ทางด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจรายได้ของท้องถิ่นและ ประชาชนโดยรอบพื้นที่ 8) ปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับทะเล ตลอดทางด้านทิศตะวันออก จึงมีปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง และมีผลกระทบต่อชุมชนผู้ ประกอบอาชีพประมง ร้านอาหาร นาเกลือ และการท่องเที่ยว เป็นปัญหาใหญ่เกินกว่าท้องถิ่น จะแก้ไขได้ รัฐบาลส่วนกลางจึงต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีการกำหนดแผนงาน/โครงการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาปี 2561 - 2565 โดยความร่วมมือของกรมเจ้าท่า กรมโยธาธิการและผังเมือง ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่ และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น 9) ปัญหาน้ำทะเล บริเวณชายฝั่งปนเปื้อนสารพลาสติก กล่าวคือขยะพลาสติกจำนวนมากที่ถูกทิ้งไปในทะเลแล้ว เกิดการย่อยสลายตัวปนเปื้อนอยู่ในน้ำทะเล เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์เมื่อมีการบริโภค ผลผลิตจากน้ำทะเล อาทิ ระบบทางเดินหายใจ หอบหืด เป็นต้น และ 10) ปัญหาฝุ่นละออง อาทิ จากโครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่สายใต้ การเผาไร่ การเผาฟางในนาข้าว ไฟป่า

5. ภัยคุกคามด้านโรคระบาด ได้แก่ ปัญหาการอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ ปัญหาส่วนหนึ่งที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ต้องดำเนินการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างชาวต่างชาติ ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันโรคพื้นกลับคืนมาใหม่หรือบางประเภทกลายพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเข้าสู่ระลอกที่ 3 ของประเทศไทย ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ติดเชื้อเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ โดยที่วัคซีนยังไม่อาจสร้างความเชื่อมั่นได้อย่างแท้จริง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภัยคุกคามด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 1) ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เนื่องจากพื้นที่อำเภอเขาชัยเป็นเขตอุตสาหกรรม พื้นที่อำเภอชะอำและอำเภอเมือง

เป็นเมืองท่องเที่ยว และเป็นประตูทางผ่านไปสู่อำเภอภาคใต้ จึงมีผู้หลบหนีเข้าเมืองหลบซ่อน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และ 2) ปัญหาความแตกแยกทางความคิดในสังคม การเมืองการปกครองของจังหวัดเพชรบุรีไม่มีความรุนแรงถึงขั้นแตกแยก ความขัดแย้งที่ปรากฏ ส่วนมากเป็นความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ อาทิ ผู้ประกอบอาชีพทำนาข้าว ผู้ประกอบอาชีพนากุ้ง ซึ่งแก้ไขได้โดยภาครัฐและฝ่ายปกครองในท้องถิ่น ใช้อำนาจตามกฎหมายเข้าไปไกล่เกลี่ย ส่วนความขัดแย้งทางความคิดลักษณะที่เป็นนามธรรม คือ แนวความคิดของกลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มที่ต้องการพัฒนา อาทิ ความขัดแย้งเรื่องการจัดขยะ การสร้างถนนเข้าไปในเขตอนุรักษ์ป่าที่เขาพะเนินทุ่ง ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นว่าจะได้รับประโยชน์ในสังคมโดยรวม และไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับ กิตติ ประเสริฐสุข และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง ไทยกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ : การค้ามนุษย์ การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ อาชญากรรมข้ามชาติ และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พบว่า ไทยเผชิญปัญหาการค้ามนุษย์กลายเป็นวาระแห่งชาติของไทย แต่ยังคงพัฒนาให้กลไกในการรับมือเปลี่ยนจากลักษณะ “เฉพาะกิจ” ตามวาระของรัฐบาลให้มีลักษณะเป็นสถาบันด้วยการจัดตั้ง “หน่วยงานถาวร” เพื่อสร้างสมรรถนะประเทศในอาเซียนตามแนวปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานของอาเซียนให้ยั่งยืน สำหรับการย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ ไทยต้องแสดงบทบาทที่แข็งขันขึ้นในการริเริ่ม “ระบอบการคุ้มครอง” ด้วยการพัฒนากลไกและเครื่องมือที่ไม่จำเป็นต้องมีผลผูกพันทางกฎหมายอย่าง “ปฏิญญา” และ “แผนปฏิบัติการ” แต่เพื่อให้เกิดค่านิยมในการทำงานที่ตรงกันและมีแนวทางที่เหมาะสมและยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกันทั้งในระดับประเทศและระดับอาเซียน ส่วนในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ไทยควรมุ่งสร้างสมรรถนะด้วยการจัดตั้งกองทุนหรือหน่วยงานระดับชาติ เพื่อพัฒนาผู้เชี่ยวชาญ สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องความปลอดภัยส่วนบุคคล และบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปจนถึงการปรับให้ในอาเซียนมีทิศทางเดียวกันบนพื้นฐานของค่านิยมสากล โดยไม่ได้มีลักษณะบังคับหรือเป็นไปตามความสมัครใจ ตามที่แต่ละประเทศมีเงื่อนไขและบริบทแตกต่างกัน ไทยควรใช้โอกาสการเป็นประธานอาเซียนแสดงบทบาทเชิงรุกในการขับเคลื่อนการจัดการความท้าทายจากความมั่นคงรูปแบบใหม่ ให้เป็นประเด็นความร่วมมือกันของอาเซียน โดยอาศัยกลไกความร่วมมือระดับทวิภาคีและระดับอาเซียนที่มีอยู่ และอาศัยความร่วมมือกับคู่เจรจาภายนอก ที่จะมียุทธศาสตร์สำคัญต่อการช่วยไทยและแก้ไขปัญหาระดับอาเซียน (กิตติ ประเสริฐสุข และคณะ , 2562)

2. ภัยคุกคามด้านสังคม ประกอบด้วย 1) ปัญหาเทคโนโลยีสมัยใหม่ อาทิ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นเสมือนวัตถุเสพติดชนิดหนึ่ง การดำเนินการอาจทำได้โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้สังคมทราบถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้โทรศัพท์มือถือ เพราะขณะใช้งานจะแผ่คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าสามารถทำลายเนื้อเยื่อ สายตาและ

ระบบประสาทได้ ทำลายความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวและสังคม และยังเป็นต้นเหตุของ อาชญากรรม ความรุนแรงต่าง ๆ เพราะผู้ใช้สามารถเข้าถึงสื่อไม่เหมาะสมได้สะดวก อาทิ สื่อลามกอนาจาร สื่อผิดกฎหมาย อาทิ การแชร์ข้อมูลที่มีความผิดตามพระราชบัญญัติ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น 2) ปัญหายาเสพติด ได้แก่ ยาบ้าซึ่งมีระบาดอยู่ทั่วไป ยาไอซ์ระบาดอยู่ มากตามสถานที่ท่องเที่ยว เป็นภัยคุกคามที่ทำลายสุขภาพ ความสามารถของบุคคล ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความปลอดภัยของสังคมและความมั่นคงของชาติ 3) ปัญหา ความยากจน ประชากรยังคงมีหนี้สินและไม่มียานทำจำนวนมาก กล่าวคือผู้ที่อยู่ในวัยทำงานไม่ มียานทำ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลือกงานและไม่ต้องการทำงานหนัก งานยาก และงานสกปรก ประกอบกับสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้การดำรงชีพในปัจจุบันค่าใช้จ่ายสูง ก่อให้เกิดหนี้เป็นสินหลายช่องทาง โดยเฉพาะเกษตรกรยังคงอยู่ในภาวะยากลำบาก ทั้งจาก ปัญหาค่าครองชีพสูง ค่าปุ๋ย ค่าวัสดุทางการเกษตร และชาดที่ทำกินที่เป็นของตนเอง และ 4) ปัญหาเด็กแว้นยามวิกาล คือ เยาวชนออกมาจับกลุ่มแข่งขันรถจักรยานยนต์บนถนน สาธารณะในเวลากลางคืน ทั้งบนถนนสายหลัก (เพชรเกษม) ถนนสายรอง และถนนระหว่าง หมู่บ้านบางพื้นที่ กีดขวางการจราจรหรือก่อให้เกิดอุบัติเหตุอยู่เป็นประจำ เกิดความ สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยของชุมชน และรบกวนการพักผ่อน ของชาวบ้านทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาราดา ชัยนิคม เรื่อง ความรู้และการเตรียม ความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่: กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัด เพชรบูรณ์ ซึ่งพบว่า 6 ประเภท ได้แก่ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางไซเบอร์ภัยพิบัติ ทางธรรมชาติยาเสพติด การค้ามนุษย์และการก่อการร้ายโดยภัยดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะ ขยายตัวรุนแรงมากขึ้น (ภาราดา ชัยนิคม, 2558)

3. ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ที่สำคัญเกิดจาก นักการเมือง ผู้ปกครองและข้าราชการที่ไม่มีความซื่อสัตย์ ขาดคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติ หน้าที่ จึงมีการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งหรือหน้าที่แสวงประโยชน์ให้กับตนเองและ พรรคพวก สอดคล้องกับ สุดาวรรณ ประชุมแดง และคณะ ทำวิจัยเรื่อง การขัดกันของ ผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการเมืองไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจและพัฒนาการ การเข้า ร่วมกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มธุรกิจการเมือง ได้แก่ การรับผลประโยชน์การทำธุรกิจกับ ตัวเอง การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ การทำงานพิเศษ การ รับรู้ข้อมูลภายใน การใช้สมบัตินาชาการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว และการนำโครงการ สาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง โดยเงื่อนไขที่กลุ่มธุรกิจสนใจเข้าร่วม กิจกรรมทางการเมืองได้แก่ เงื่อนไขส่วนบุคคล เงื่อนไขด้านการเมืองและนโยบายเงื่อนไขด้าน เศรษฐกิจ เงื่อนไขด้านสังคม เงื่อนไขด้านกฎหมาย และเงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อม และ 2) เกิดผลกระทบทางการเมืองทางด้านบวกและลบของกลุ่มธุรกิจที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

เมืองแล้วก่อให้เกิดการขัดกันทางผลประโยชน์ได้แก่ การใช้ตำแหน่งช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย การขาดจิตสำนึกด้านศีลธรรมและจริยธรรม การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน การทำงานอีกแห่งหนึ่งที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม และการปิดบังความผิด จึงเกิดการขัดกันทางผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการเมืองในประเทศไทย ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ (สุदारรณ ประชุมแดง และคณะ, 2558)

4. ภัยคุกคามด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

4.1 ปัญหาขยะมูลฝอย ผู้บริหารท้องถิ่นส่วนหนึ่งเห็นว่าการสร้างเตาเผาขยะน่าจะเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหามลพิษภายในชุมชนได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะหากสามารถแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้าได้จะมีความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังถูกต่อต้านคัดค้านจากชุมชนที่เป็นที่รองรับขยะทุกแห่งจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ ปัจจุบันควรส่งเสริมและนำการดำเนินการแก้ปัญหาของบางชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหามลพิษของชุมชนของตนเอง อาทิ หมู่บ้านหัวทุ่ง - ทุ่งพร้าวพัฒนา อำเภอยาง่าง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมืองเพชรบุรี ซึ่งมีการบริหารจัดการกับขยะในชุมชนของตนเอง โดยการตั้งธนาคารขยะแล้วนำไปขาย หรือใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นต้นแบบ แล้วขยายผลนำไปดำเนินการกับชุมชนอื่น ๆ (ผู้ให้ข้อมูล 1, 2563)

4.2 ปัญหาอุทกภัย ตั้งแต่ปี 2561 ภาครัฐทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ร่วมมือกันแก้ปัญหามลพิษของจังหวัดเพชรบุรี โดยการดำเนินการระบายน้ำบริเวณต้นน้ำ ให้ไหลลงทะเลก่อนไหลเข้าเมือง ในเขตเมืองหรือเขตเทศบาล ควรสร้างเขื่อนป้องกันน้ำเข้าพื้นที่เศรษฐกิจ และขุดลอกทำความสะอาดแม่น้ำ ป้องกันการสกปรกหรือกีดขวางเส้นทางระบายน้ำตลอดสาย ขณะที่ชุมชนที่อยู่ช่วงปลายแม่น้ำที่อำเภอบ้านแหลม ติดตั้งเครื่องสูบน้ำช่วยเร่งการระบายน้ำสู่ทะเลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัจจุบันโครงการขุดลอกแม่น้ำเพชรตลอดสายเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ยังคงมีความเสี่ยงหากปีที่มีน้ำฝนตกลงมาก (ผู้ให้ข้อมูล 2, 2563)

4.3 ปัญหามลพิษ คือ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ขยะโรงงาน พลาสติก และขยะเน่าเสียทำลายสิ่งแวดล้อม ภาครัฐและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบแล้วแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย อาทิ มลพิษที่เกิดขึ้นจากโรงงานอุตสาหกรรม มีมาตรการควบคุมโรงงานภายใต้กรอบของ EIA ซึ่งเป็นการช่วยหาทางป้องกันผลกระทบในทางลบด้านสิ่งแวดล้อม ที่อาจเกิดขึ้นในโครงการต่างๆ EIA จะทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้ประกอบการ ว่าสมควรให้มีการดำเนินโครงการนั้นต่อไปหรือไม่ โดยให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (ผู้ให้ข้อมูล 3, 2563)

4.4 ปัญหาน้ำเน่าเสีย ต้องมีมาตรการตรวจสอบและรณรงค์ให้ประชากร หรือผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัวที่อยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ใช้บ่อบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยน้ำลงสู่แม่น้ำลำคลองสาธารณะ ซึ่งอยู่ในวิสัยที่สามารถดำเนินการได้ เพราะการลงทุนทำบ่อบำบัดที่จะนำมาใช้ในระดับครอบครัวราคาไม่ได้แพงจนเกินไป (ผู้ให้ข้อมูล 4, 2563)

4.5 ปัญหาไฟป่า ส่วนมากเป็นไฟที่เกิดจากการกระทำของคนเพียงหวังผลประโยชน์บางอย่าง อาทิ ล่าสัตว์ป่า เก็บเห็ด ยอดผักอ่อน ที่งอกออกมาหลังจากไฟไหม้ ซึ่งไม่คุ้มค่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชุมชน (ผู้ให้ข้อมูล 5, 2563)

4.6 ปัญหาอาหารเร่งการเจริญเติบโตและอาหารขยะ คือ อาหารที่ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ อาหารบางชนิดมีสารเคมีเป็นอันตรายเจือปน อาทิ สารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยงเมื่อบริโภคมาก ๆ อาจทำให้เกิดโรคลำไส้เนื้องอกกระดูก โรคหัวใจ โรคอ้วน โรคเบาหวาน และโรคมะเร็ง (ผู้ให้ข้อมูล 6, 2563)

4.7 ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะในพื้นที่อนุรักษ์ คือ ความขัดแย้งทางความคิดของฝ่ายอนุรักษ์กับฝ่ายพัฒนา อาทิ ชุมชนท้องถิ่นที่ต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณเขาพะเนินทุ่งชุมชนคัดค้านฝ่ายเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ที่ต้องการเข้าไปพัฒนาถนนเส้นทางขึ้นเขาพะเนินทุ่ง เพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจรายได้ของท้องถิ่นและประชาชนโดยรอบพื้นที่ (ผู้ให้ข้อมูล 7, 2563)

4.8) ปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับทะเลตลอดทางด้านทิศตะวันออก จึงมีปัญหาน้ำทะเลกัดเซาะชายฝั่ง และมีผลกระทบต่อชุมชนผู้ประกอบการอาชีพประมง ร้านอาหาร นาเกลือ และการท่องเที่ยว เป็นปัญหาใหญ่เกินกว่าท้องถิ่นจะแก้ไขได้ รัฐบาลส่วนกลางจึงต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีการกำหนดแผนงาน/โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาปี 2561 - 2565 โดยความร่วมมือของกรมเจ้าท่า กรมโยธาธิการและผังเมือง ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจในพื้นที่ และหน่วยงานส่วนท้องถิ่น (ผู้ให้ข้อมูล 8, 2563)

4.9 ปัญหาน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งปนเปื้อนสารพลาสติก กล่าวคือขยะพลาสติกจำนวนมากที่ถูกทิ้งไปในทะเลแล้วเกิดการย่อยสลายตัวปนเปื้อนอยู่ในน้ำทะเล เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์เมื่อมีการบริโภคผลผลิตจากน้ำทะเล อาทิ ระบบทางเดินหายใจ หอบหืด เป็นต้น และ

4.10 ปัญหาฝุ่นละออง อาทิ จากโครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่สายใต้ การเผาไร่ การเผาฟางในนาข้าว ไฟป่า สอดคล้องกับอภิเชษฐ์ ชี้อิสต์ย์ ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ พบว่า แนวโน้มภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมไทยนั้น ภัยกลุ่มที่ 1 มีแนวโน้มที่อาจจะทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภายใต้ส่วนปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยจะเป็นตัวจุดรั้งความก้าวหน้าทาง

เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับปัญหาหาเสฟติดจะมีความรุนแรงมากขึ้นและมีผลกระทบอย่างสูง ตั้งแต่ระดับสังคมของประเทศ จนถึงระดับปัจเจกชน อนึ่งปัญหาแรงงานต่างด้าวในอนาคตมีแนวโน้มที่อาจถูกหยาบยกขึ้นมาเป็นประเด็นระหว่างประเทศไทย ภัยกลุ่มที่ 2 ภัยพิบัติขนาดใหญ่ยังคงเป็นสิ่งท้าทายในอนาคต เนื่องจากไม่มีการคาดการณ์หรือการพยากรณ์ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระยะยาวในการแก้ปัญหาคือจะทำให้องค์กรและประชาชนอ่อนล้าไปในที่สุด ส่วนโรคระบาด ถ้าหากมีการติดเชื้อข้ามสายพันธุ์มาสู่มนุษย์ก็จะก่อให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมขนาดใหญ่โต ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติก็เช่นเดียวกัน ถ้าไม่มีการบริหารจัดการที่ดีและสมดุลในอนาคตแล้วประเทศไทยก็จะเป็นจุดหนึ่งที่ไม่เพิ่มอุณหภูมิให้กับภาวะโลกร้อน (Global Warming) ได้ ภัยกลุ่มสุดท้าย กลุ่มที่ 3 ปัญหาความยากจน เป็นต้นตอของปัญหาหลาย ๆ ประการ อันจะนำไปสู่แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีการแตกแยกจากภายในมากยิ่งขึ้นในอนาคต (ผู้ให้ข้อมูล 9, 2563)

5. ภัยคุกคามด้านโรคระบาด ได้แก่ ปัญหาการอุบัติใหม่ อุบัติซ้ำ ปัญหาส่วนหนึ่งที่เกิดจากแรงงานต่างด้าว ต้องดำเนินการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างชาวต่างชาติ ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เพื่อป้องกันโรคพื้นกลับคืนมาใหม่หรือบางประเภทกลายเป็นภัย ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขต้องเป็นเจ้าภาพหลักและมีมาตรการตรวจสอบ ป้องกันและรักษาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคระบาดได้ทันเวลา เพื่อจำกัดหรือลดความเสียหายเมื่อมีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น สอดคล้องกับ กฎญา บุญชัย ได้เสนองานวิจัยเรื่อง การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาดโควิด-19 พบว่า ชุมชนทุกแห่ง มีภาวะตื่นกลัวต่อโควิดอย่างมากจากกระแสข่าว มาตรการทางสังคมดำเนินการอย่างเคร่งครัด ป้องกันไม่ให้คนกลับบ้าน มีการรายงานตัว กักตัว ไม่ออกจากบ้าน ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในชีวิตประจำวัน ในงานประเพณี ในการทำมาหากินลดลงอย่างรวดเร็วสำหรับ วิกฤติโควิดในสายตาของชาวบ้าน เป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือคาดคิด และมองว่าผลกระทบมากไปกว่าวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ที่ชุมชนไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ส่วนผลกระทบโควิด เป็นทั้งสร้างปัญหาทำให้วิถีชีวิต วิธีการผลิต วิถีเศรษฐกิจหยุดชะงัก และทำให้ปัญหาโครงสร้างเดิมรุนแรงขึ้น ดังนั้น ระบบการจัดการของชุมชนที่สำคัญคือ ระบบ อสม.ร่วมชุมชน ผู้ใหญ่บ้านมีความเข้มแข็งสามารถเตือนภัย ติดตามและรับมือกับความเสี่ยงได้ดีชุมชนตื่นและตระหนักต่อโรคระบาดโควิด มีมาตรการป้องกันควบคุมทั้งทางการและทางสังคมที่เข้มงวด (น่าจะมากกว่าคนในเมือง) การดำเนินการของชุมชน ขับเคลื่อนด้วยพลังของชุมชน การสนับสนุนของภาครัฐยังไม่ชัดเจน งบประมาณที่ให้ไม่เพียงพอหมู่บ้านต้องจัดการพึ่งตนเองเป็นหลัก (กฎญา บุญชัย, 25636)

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทความเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรีทำให้ได้ทราบถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่อาจรับรู้ได้ทั่วไวกำลังเป็นภัย แต่ปรากฏการณ์และความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งที่รับรู้ได้ คาดการณ์ และประเมินผลกระทบได้ นับว่าเป็นคุกคามเจ็บ ที่กำลังบ่อนทำลายโครงสร้างสังคม สามัญสำนึกความเป็นมนุษย์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีที่พึงมีต่อชุมชนโดยรวม ข้อเสนอแนะ 1) รูปแบบการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระดับชุมชนของจังหวัดเพชรบุรี 2) การพัฒนารูปแบบการควบคุมภัยคุกคามรูปแบบใหม่ระดับชุมชน: กรณีโรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19

บรรณานุกรม

- กฤษฎา บุญชัย. (2563). การประเมินความเสียหาย ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคระบาด COVID 19. กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- กิตติ ประเสริฐสุข และคณะ. (2562). ไทยกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ : การค้ามนุษย์ การย้ายถิ่นแบบไม่ปกติ อาชญากรรมข้ามชาติ และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมือง). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณะรัฐมนตรี. (2564). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ผู้ให้ข้อมูล 1. (22 พฤษภาคม 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 2. (25 พฤษภาคม 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 3. (18 มิถุนายน 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 4. (25 มิถุนายน 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 5. (29 มิถุนายน 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 6. (29 มิถุนายน 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลกุล, ผู้สัมภาษณ์)

- ผู้ให้ข้อมูล 7. (10 กรกฎาคม 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลทะกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 8. (15 กรกฎาคม 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลทะกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้ให้ข้อมูล 9. (20 กรกฎาคม 2563). ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในจังหวัดเพชรบุรี. (อนุชา พลทะกุล, ผู้สัมภาษณ์)
- ภาราดา ชัยนิคม. (2558). ความรู้และการเตรียมความพร้อมต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่: กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- พระราชบัญญัติสภาพความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2559. (2559). ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 133 ตอนที่ 85 ก. (26 กันยายน 2559).
- สุดาวรรณ ประชุมแดง และคณะ. (2558). การขัดกันของผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจการเมืองไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(6), 102-117

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาล
แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*
THE GUIDELINES FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF
ANUBAN MAE FAH LUANG SCHOOL UNDER CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ธนวรรธก์ โชติบุญ

Thanawat Chotboon

ไพโรภ รัตนชวงค์

Pairop Rattanachuwong

สุวดี อุปปินใจ

Suwadee Ouppinjai

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: thanawatchot@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ลักษณะ ปัจจัย และเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูทั้งหมดในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ปัจจัยภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการ

* Received 13 June 2021; Revised 29 June 2021; Accepted 30 June 2021

บริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมประชุม และรับทราบตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน ร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางโรงเรียนการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยร่วมสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่ริเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

Abstract

The objectives of this research article were to study characteristics, factors and propose guidelines for developing participatory management of Mae Fah Luang School Under. Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Region 3 is a combined research method. The population used in this research was school administrators. All teachers in the school Board of Basic Education Institutions, 40 representatives of student parents, community representatives, and ten key informants were interviewed using a selective method. The tools used in this research were questionnaires and interview forms. And group chat by analyzing the data, finding the frequency, percentage, and exploring the content-based data, the study results revealed that participation in all four aspects of decision-making practical The school director was very involved. Benefit evaluation aspect moderate participation While the representatives of parents and community representatives had less participation; internal factors were the school director, teachers, parents of students. Essential education committees, community representatives participate in the administrative structure and policies within the school. In terms of external factors, people in the community, parents of students, and local authorities Participate in the social and cultural aspects of the school In terms of the development of the school's participatory management by participating in the appointment of the school board Attend meetings and know the schedule of activities for each school year. Participate in labor representation and become a school advisor, fundraising, listening to problems, and exchanging information with the school to develop participatory management of the school. By co-building, a network of parents and students

Participate in the analysis and evaluation since the beginning of the project. during the project, including an assessment when the project is completed

Keywords: The Guidelines for Participatory, Participatory Administration, Mae Fah Luang School Under

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้รัฐพึงมียุทธศาสตร์ชาติไทยเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560, 2560) จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในเรื่องของการศึกษาในข้อ 4.1.7 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษารวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และในข้อ 4.2.5 เรื่องการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและการติดตามงานของรัฐเพื่อสนับสนุนและสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และนำไปใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทของสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

ในการประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ได้สรุปประเด็นที่เป็นอุปสรรคไว้ ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย 2) ด้านบุคลากร โดยครูและบุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพมีความรู้ความสามารถ ทักษะตาม มาตรฐานตำแหน่ง แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการบริหารสถานศึกษา และจากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับปฐมวัย จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ควรส่งเสริมจัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อธรรมชาติ สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์เรียนรู้ ควรมีส่วนร่วมจัดห้องสมุด อุปกรณ์ หนังสือเล่มใหญ่ หนังสือภาพที่มีสีสัน ชวนมอง น่าอ่าน และ

ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีข้อเสนอแนะด้านผลการจัดการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นตามกระบวนการในทุก ๆ ชั้น ในด้านการเรียน และให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดห้องสมุด อุปกรณ์ หนังสือเรียนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกช่วงชั้นเพื่อใช้ในการอ่านศึกษาหาความรู้ (โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง, 2562)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องสนับสนุนและเป็นแรงผลักดัน และส่งผลให้เกิดการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ท้าทายโดยอาศัยความเห็น พ้องต้องกันของผู้ร่วมงานและสามารถปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ จึงเป็นเหตุและปัจจัยทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาขอบเขตของเนื้อหาของงานศึกษา ตามการศึกษาการมีส่วนร่วมของแนวคิด Cohen and Uphoff โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน (Cohen & Uphoff, 2014) คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision - making)
2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)
3. ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ 2 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายนอกของโรงเรียน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านบริการและคุณลักษณะผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายในของโรงเรียน ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูทุกคน ในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
ครู	จำนวน 16 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 8 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 11 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 4 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ข้าราชการครูทั้งหมด รวมถึงพนักงานและครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และตัวแทน

ชุมชนที่มีพื้นฐานความรู้ในการมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นพอสมควร โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดปลายเปิด (Close Ended Questionnaire) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบไปด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ดังนี้

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.2.2 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายที่มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องและนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) แสดงว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ แล้วหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถาม ประชากรที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ สถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้รวบรวมผลคะแนนที่ได้แล้วนำข้อมูลมาสรุปในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. นำผลไปแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คนเลือก ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 3 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการและวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2.2 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญ

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสะดวกของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ขอนหนังสือจากขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกรอบเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยโดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา ที่สร้างรูปแบบ ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) แล้วสรุป เป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 2 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เกณฑ์ในการคัดเลือก

เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 เป็นการสนทนาโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เป็นแบบสนทนากลุ่มที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยประเด็นการสนทนากลุ่มครอบคลุมทุกองค์ประกอบ โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

2.2.1 แบบสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสนทนากลุ่มจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการ และวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2.2 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ

2.2.3 สร้างแบบสนทนากลุ่มด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 นำร่างแบบสนทนากลุ่มที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.2 นำแบบสนทนากลุ่มไปใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน

3.2 นำหนังสือพร้อมแบบสนทนากลุ่ม ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจัดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามประเด็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน Cohen & Uphoff ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision- Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefit) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) (Cohen & Uphoff, 2014)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจัดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ที่สร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม แล้วสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 2) ด้านการปฏิบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 3) ด้านผลประโยชน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 4) ด้านการประเมินผล ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลางและในส่วน of ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย

2. ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมด้านโครงสร้าง

การบริหารงานและนโยบายภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียน 2) ด้านการปฏิบัติ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียนภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจของโรงเรียน 4) ด้านการประเมินผล ในด้านปัจจัยภายใน ครู บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในด้านการจัดการภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเมืองและกฎหมายของโรงเรียน

3. เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมและรับทราบตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน 2) ด้านการปฏิบัติ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยการร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางโรงเรียน 4) ด้านการประเมินผล แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยร่วมสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่ริเริ่มโครงการระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากจากผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติในการตัดสินใจว่าโรงเรียนจะทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยเป็นปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนจะเป็นผู้อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนแล้ว ยังเป็นผู้ร่วมปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการสรุปผลและประเมินผล รองลงมาคือ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนมีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงที่มีการประชุมผู้ปกครอง

1.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและคณะกรรมการได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย

1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทางโรงเรียนถือว่าเรื่องการประเมินผลเป็นเรื่องหน้าที่เฉพาะโรงเรียนที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับชุมชน ประกอบกับชุมชนไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมติดตามดูแลประเมินผลในด้านต่าง ๆ เพราะสมาชิกในชุมชนต่างก็ต้องประกอบอาชีพ

2. ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้ศึกษานำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) 2) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการของโรงเรียน (Structure and Policy) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการรับทราบในโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการบริหารของโรงเรียนสอดคล้องกับ เมตต์ การณัจิต ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ดังนั้น

การเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานในโรงเรียน (เมตต์ เมตการณ์จิต, 2553)

2.1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียน (Service and Product) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2.1.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านบุคลากร (Man) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ร่วมอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ สรวาดี เพ็งศรีโคตร ได้สรุปบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยเป็นการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยให้โรงเรียนทุกแห่งส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก ในด้านการเงิน (Money) ผู้มีส่วนร่วม ร่วมรับทราบการใช้จ่ายงบประมาณโรงเรียน อย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบ (สรวาดี เพ็งศรีโคตร, 2554)

2.1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการจัดการ (Management) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามนโยบายของโรงเรียน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมได้เข้าร่วมพัฒนาความรู้ต่าง ๆ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546, 2546)

2.2 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้นักเรียน มีแบบอย่างที่ดีในชุมชน

2.2.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุน อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความรอบรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.2.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นวิทยากรสอนอาชีพให้กับนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมตต์ เมตการณ์จิต กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริม

การมีส่วนร่วมบริหารและจัดการไว้ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ว่าการมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษา การที่ผู้ปกครองมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษาย่อมจะมีความรักความผูกพัน และมีความรู้สึกร่วมกับบุตรหลานของตน (เมตต์ เมตการุณจิต, 2553)

2.2.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) โดยผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วนตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อุปกรณ์และภูมิทัศน์ต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษาเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านการจัดการโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีส่วนร่วมในการร่วมในการระดมทุนเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาของโรงเรียน สร้างและพัฒนาสาธารณูปโภคของโรงเรียน และร่วมรับฟังปัญหาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู มีส่วนร่วมในการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและด้านคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น ดังผลวิจัยของ เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ ที่พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ในด้านการวางแผนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีเพื่อเสนอความต้องการของชุมชน และเปิดโอกาสให้เสนอโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และสถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน และจัดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา และมีส่วนในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในทุกขั้นตอน (เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ, 2555)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนร่วมนั้นทุกคนได้ทำตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งและทำหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งโดยการกระทำที่ทำได้ทำไปเพียงเพราะได้รับมอบหมายให้ทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ระบุเอาไว้เพียงเท่านั้น โดยไม่ได้ทำตามความรู้สึกถึงการตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของหรือไม่ได้ทำอย่างเต็มใจ โดยไม่ได้คิดว่าตนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจนั้นอย่างแท้จริง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความตระหนักหรือความเป็นเจ้าของและสร้างการมีส่วนร่วม

ก่อนมอบหมายให้บุคคลผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการนำไปปฏิบัติ ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมนั้นจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมโดยการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นอกจากการเป็นคณะกรรมการที่มาช่วยคณะกรรมการหลักที่แต่งตั้งตามกฎหมาย โดยอาจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในชุมชนมาเป็นผู้ช่วยที่ปรึกษาด้านสำคัญต่าง ๆ เช่น ราษฎรชาวบ้าน หมอยา หมอต่อกระดูก เป็นต้น หรือผู้มีความรู้เฉพาะทางที่จำเป็นต่อการทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนตามที่โรงเรียนได้จัดขึ้นภายในโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ ในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนอาจใช้การระดมทุนจากผู้มีส่วนร่วมในการหางบประมาณในการทำโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนอาจไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐได้ทันทั่วทั้งที่หรืออาจได้งบประมาณมาในจำนวนที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จ โดยอาจเป็นการจัดทำผ้าป่าสามัคคี หรือการทอดกฐิน หรือการจัดงานระดมทุนในรูปแบบการกุศลอื่น ๆ เป็นต้น โดยการระดมทุนเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การทำป้ายโรงเรียนใหม่ การสร้างห้องน้ำของผู้มาติดต่อราชการ การจัดซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน การปูพื้นสนามฟุตบอลโรงเรียนใหม่ เป็นต้น 4) ด้านการประเมินผล ในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของผู้มีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่สามารถใช้งานได้ง่าย เช่น การใช้ระบบการสร้างกลุ่ม Line Facebook ในการสร้างระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาด้านการเดินทาง มาติดต่อราชการกับทางโรงเรียน และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเรียน ด้านความประพฤติคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งที่อยู่โรงเรียนและอยู่ที่บ้านของนักเรียนและเป็นการรายงานโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจะจัดขึ้นในปีการศึกษา เพื่อสร้างการรับรู้ถึงห้วงเวลาในการจัดทำให้ผู้ปกครองสามารถจัดสรรเวลาให้ตรงกับเวลาจัดโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อรายงานผลของการจัดว่าโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อสร้างการรับรู้และเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองและ ผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอนองนงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสาร ม.มรม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(3), 185-196.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก. (6 กรกฎาคม 2546).

- เมตต์ เมตการุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. (6 เมษายน 2560).
- โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562. เชียงราย: โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง.
- สราวุธ เฟื่องศรีโคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา, 7(1), 75-79.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- Cohen & Uphoff. (2014). Promoting Empowerment of People in Advancing Poverty Eradication Social Integration and Decent Work for All. New York: UN. Economic and Social Council.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะสงฆ์ไทย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer - reviewed) เปิดรับบทความเฉพาะภาษาไทย โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เดือนมิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. การจัดเตรียมบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนจะต้องจัดเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาวไม่เกิน 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวน 300 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลข ค่าย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้ค่าย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุค่าเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ

2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัย และระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) **ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผลการวิจัย (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) และขอเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีขอบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

9) บรรณานุกรม (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) บรรณานุกรม (Reference)

4. รูปแบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

การอ้างอิงในบทความ เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

4.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง

โดยการกรอกข้อมูลอ้างอิงในฟังก์ชันการอ้างอิง ของโปรแกรม Microsoft Word 2010 เป็นต้นไป เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

4.1.1 อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ /เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย ตัวอย่าง เช่น “บัดนี้ เรายังไม่ควรประกาศธรรมที่เราได้บรรลุด้วยความลำบาก เพราะธรรมนี้ไม่ใช่ธรรมที่ถูกราคะและโทสะครอบงำจะรู้ได้ง่าย แต่เป็นธรรมพาทวนกระแสน้ำเอืดยลิกซึ่ง รู้เห็นได้ยาก ประณีต ผู้กำหนดด้วยราคะถูกกองโมหะหุ้มห่อไว้ จักรู้เห็นไม่ได้” (ที.มหา. 10/65/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), (2550)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (สวนันทน์แดงประเสริฐและธีรพงษ์ วิริยานนท์, 2564)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สุภาพร สิทธิโกศล และคณะ, 2564)

5) พระราชบัญญัติหรือกฎหมาย ให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กฎกระทรวง กำหนดหน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับทางปกครอง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2564, 2564)

6) ออนไลน์ ให้ระบุชื่อผู้เขียน หรือชื่อหน่วยงานหรือองค์กร หรือระบุชื่อเว็บไซต์ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (กรรณิการ์ คงทอง, 2561) (กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล, 2562) (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

7) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปีปัจจุบันมากที่สุด

4.1.2 อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mohamed, A., 2019)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอมป์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Mutlu, M. & Hasan, H., 2010)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Francis, J. et al., 2004)

4.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข. กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความแพ่ง 2516 - 2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22). กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มเนติธรรม.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.

Bandura, A. (1977). Self - efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. Journal of Psychological review, 84(2), 191-215.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ/ใน ชื่อสารานุกรม/(หน้า). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ประเสริฐ ณ นคร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

เสกสรรค์ กิตติวิสิน. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ (ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา).// ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

อุทัย จันทรรัตน์กานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการแบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (ดุชนิพนธ์การศึกษาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของกระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์. //(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์) //ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์. //(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักระบวนประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุจากปัจจัยธรรม. (อัญญา พูลทัศนฐาน, ผู้สัมภาษณ์).

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง. //(ปีที่เผยแพร่) // ชื่อเรื่อง. //เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ไกรสิทธิ์ นฤชัตพิชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย. //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง(ถ้ามี) //ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ. หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). คู่มือการดูแลสุขภาพใจสำหรับผู้สูงอายุ สูงวัยด้วยใจสุข.
กรุงเทพมหานคร: เรือนปัญญา.
- โสภณ รัตนกร. (2527). หมายเหตุคดีตามฎีกาที่ 2405/2516 ใน แนวฎีกาวิธีพิจารณาความ
แพ่ง 2516-2527 พร้อมหมายเหตุท้ายฎีกา ข้อวินิจฉัยและข้อสังเกต. (หน้า 21-22).
กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิชาการกลุ่มนิติธรรม.
- ธาริน สุขอนันต์ และคณะ. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ. วารสารสาธารณสุขศาสตร์
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี, 41(3), 240-249.
- ประเสริฐ ญ นกร. (2562). อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ญ
นกร ในบทความจากสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (หน้า 92-
115). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- เสกสรร กิติวิสิณ. (17 ตุลาคม 2555). หลังสู้ฟ้า - หน้าสู้ดิน. มติชน, 6.
- อุทัย จันทรรัตนกานต์. (2554). การนำนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ:
ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ใน (สาร
นิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริรัตน์ ขาวนา. (2555). การประเมินของครูเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นเรียนที่ใช้วิธีการ
แบบเปิด. ใน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. (2550). อนาคตภาพการเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ใน (ดัชนีนิพนธ์การศึกษาคุณูปการบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กวิทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2560). การพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูในศตวรรษที่ 21 ของ
กระทรวงศึกษาธิการ. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุเชาว์ พลอยชุม. (16 มีนาคม 2563). หลักธรรมประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่มีสาเหตุ
จากปัจจัยธรรม. (อัญญา พูลทรัพย์, ผู้สัมภาษณ์).
- ไกรสิทธิ์ นฤขัตติชัย. (2553). จิตแพทย์แนะวิธีอยู่อย่างเข้มแข็งในสังคมที่แข่งขัน, สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. เรียกใช้เมื่อ 15 กรกฎาคม 2563 จาก
<https://www.thairath.co.th/lifestyle/woman/56905>.

พระราชบัญญัติรัตนยนต์ พ.ศ. 2522. (2522). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 77 ฉบับพิเศษ.
หน้า 1 (12 พฤษภาคม 2522).

Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper & Collins.

Isoda, M. & Katagiri, S. (2012). Mathematical Thinking: How to Develop it in the Classroom. Japan: World Scientific.

Pizzini, E. L. et al. (1989). A rationale for and the development of a problem solving model of instruction in science education. Science Education, 73(5), 523-534.

Markus, et al. (2012). Development of Edutainment Content for Elementary School Using Mobile Augmented Reality. Retrieved December 7, 2020, from <http://www.ipcsit.com/vol39/003-D00016.pdf>

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์ได้ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JPR> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : phetchaburi@mcu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

บทความต้นฉบับที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสาร ให้นำส่งในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า ความยาวของบทความต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงคุณภาพหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความ

วิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับลิขสิทธิ์ที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16.pt).....ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....ระเบียบวิธีวิจัย.....และผลการวิจัย
ที่พบตามวัตถุประสงค์ สั้น ๆ ได้ใจความ.....

.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16.pt) แปลเนื้อความให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมา โดยกว้าง ๆ พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ) พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างหรือสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ต้องการศึกษา (พร้อมอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล)

.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt)

2. (16 pt)

3. (16 pt)

ระเบียบวิธีวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt.) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอธิบายยาวเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

[illegible]

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุปและข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

บรรณานุกรม (18 pt)

(16 pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

..... (16 pt)

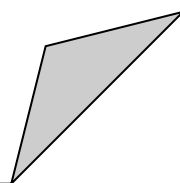
.....

.....

.....

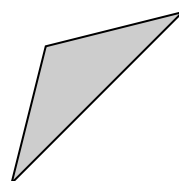
.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

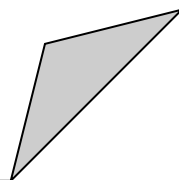
(18 pt)

.....(16 pt).....

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

